

ORGANIZATION FOR SECURITY AND COOPERATION IN EUROPE
Mission to Serbia and Montenegro

Čakorska 1, Belgrade, Srbija i Crna Gora
Tel: +(381) 011 3672-425, 3672-427, Fax: 3672-429

IZVEŠTAJ O REFORMI PRAVOSUĐA U SRBIJI

ODELJENJE ZA VLADAVINU PRAVA I
LJUDSKA PRAVA

SADRŽAJ:

UVOD	4
1. OSNOVNI NOSIOCI PROCESA REFORME PRAVOSUĐA U SRBIJI	5
1.1. Ministarstvo pravde	5
1.1.1. Struktura	5
1.1.2. Ciljevi	6
1.1.3. Plate u pravosuđu	7
1.2. Visoki savet pravosuda	8
1.3. Sudovi	10
1.3.1. Struktura	10
1.3.2. Broj zaposlenih u sudovima	10
1.3.3. Veliko personalno veće	10
1.3.4. Statistika predmeta	11
1.3.4.1. Primljeni i rešeni slučajevi od oktobra 2001. do juna 2002.	11
1.3.4.2. Predmeti po izjavljenim pravnim lekovima na odluke Vrhovnog suda Srbije u periodu od oktobra 2001. do juna 2002.	12
1.3.5. Udruženje sudija Srbije	12
1.4. Javno tužilaštvo	13
1.4.1. Broj javnih tužilaca i osoblja u tužilaštvima	13
1.4.2. Udruženje javnih tužilaca Srbije	13
2. ZNACAJNI PROPISI	13
2.1. Paket zakona o pravosuđu	13
2.2. Ustavne promene	14
2.2.1. Pregled	14
2.2.2. Kratak pregled Ustavne povelje	15
3. SAVET ZA REFORMU PRAVOSUĐA	16
4. EDUKACIJA	17
4.1. Istorijat	17
4.2. Pravosudni Centar za obuku i stručno usavršavanje sudija i javnih tužilaca	18
4.2.1. Osnivanje	18
4.2.2. Osnovna tela Pravosudnog centra	18
5. STAVOVI SUDIJA I JAVNIH TUŽILACA O PRAVOSUDNOJ REFORMI U SRBIJI	20
5.1. Posete – Razgovori	20
5.1.1. Zakonodavne promene	20
5.1.1.1. Set zakona o pravosuđu	20
5.1.1.1.1. Uloga Visokog saveta pravosuda	20
5.1.1.1.2. Izbor članova Velikog personalnog veća	21
5.1.1.1.3. Apelacioni sudovi	21

5.1.1.2. Zakonik o krivičnom postupku	22
5.1.1.2.1. Nova uloga javnog tužioca	22
5.1.1.2.2. Nove vrste krivičnog postupka	22
5.1.1.3. Krivični zakon SRJ i Krivični zakon RS	22
5.1.1.4. Zakon o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala	23
5.1.1.5. Kaznena politika	23
5.1.1.6. Saradnja sa policijom	23
5.1.1.7. Zakon o parničnom postupku	23
5.1.2. Edukacija	24
5.1.3. Tehnička opremljenost / Modernizacija	24
5.1.4. Medijacija	24
5.1.5. Ostale primedbe	25
5.2. Upitnici	26
5.2.1. Uvod	26
5.2.2. Metodologija	26
5.2.3. Poglavlje A - Sudije	28
5.2.3.1. Profesionalni rad	28
5.2.3.2. Stav sudija o zakonodavnim izmenama	32
5.2.3.3. Odnos sa višim instancama	36
5.2.3.4. Edukacija	37
5.2.3.5. Uslovi rada	39
5.2.4. Poglavlje B – Javni tužioci	40
5.2.4.1. Profesionalni rad	40
5.2.4.2. Stav javnih tužilaca prema zakonodavnim izmenama	41
5.2.4.2. Edukacija	43
5.2.4.3. Najvažniji problemi u radu	43
5.2.4.4. Edukacija	44
5.2.4.5. Uslovi rada	45
6 ANEKSI	47
Aneks I: Odluka o osnivanju Saveta za reformu pravosuđa	47
Aneks II: Projekat: Strategija reforme pravosuđa u Srbiji - Odlomak	48
IZRAZI ZAHVALNOSTI	50

UVOD

U okviru celokupnih reformi i demokratizacije koje se poslednjih godina odvijaju u Srbiji, kao jedan od najznacajnijih oblika reformi svakako su pravosudne i zakonodavne reforme. Od samog pocetka, u reforme su ukljuceni svi nadležni državni organi, predstavnici pravosuda, kao i razne medunarodne i domace vladine i ne vladine organizacije

Stalni savet Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju je 11. januara 2001. godine, doneo Odluku br. 401 o uspostavljanju Misije OEBS-a u SR Jugoslaviji/Srbiji i Crnoj Gori¹ (u daljem tekstu: Misija OEBS-a). Tom Odlukom, a u skladu sa Memorandumom o razumevanju, potpisanog između OEBS-a i Savezne vlade SRJ, predvidene su aktivnosti Misije OEBS-a. Shodno pomenutoj Odluci, Misija OEBS-a ce pružati pomoc i savete jugoslovenskim državnim organima na svim nivoima, kao i svim zainteresovanim pojedincima i organizacijama cije su aktivnosti vezane prvenstveno za reorganizaciju i edukaciju pravosudnih organa, vladavinu prava i primenu zakona.

Na osnovu prikupljenih informacija od odgovarajucih vladinih i ne vladinih organa i organizacija, koje su ukljucene u rad pravosudnih organa u SRJ, Misija OEBS-a je izvršila procenu sadašnjeg stanja jugoslovenskog pravosuda i napravla pocetni plan svojih aktivnosti i ciljeva u SRJ. Medutim, i pored toga, mišljenja i stavovi vecine zaposlenih u pravosudu u vezi zapocetih reformi našeg pravnog sistema i rezultatima ostvarenim do sada, su ostali nepoznati javnosti. Nedostatak pristupa ovakvim informacijama mogao bi da ugrozi uspešnost zapocetih reformi.

U cilju prikupljanja mišljenja i stavova nosioca pravosudnih funkcija, Misija OEBS-a je sprovela istraživanje koje se odvijalo u dva dela. Oba dela istraživanja su obuhvatila pitanja koja se odnose na pravosudne reforme (alternativno rešavanje sporova, ažurnost sudova, edukaciju, tehnicku modernizaciju, lustraciju itd). Prvi deo istraživanja se sastojao u obilascima nasumice izabranih sudova i tužilstva u 12 gradova širom Srbije (Beograd, Niš, Jagodina, Novi Pazar, Novi Sad, Lazarevac, Valjevo, Užice, Kragujevac, Kraljevo, Subotica, Novi Becej). Prilikom tih obilazaka razgovaralo se sa sudijama i javnim tužiocima o gore pomenutim pitanjima. Drugi deo istraživanja se sastojao u slanju upitnika, koje su potom sve sudje i javni tužioc i u Srbiji popunjavali. Upitnici su bili anonimni.

U ovom izveštaju bice prikazan pregled glavnih cinjenica vezanih za pravosude i rezultati gore napomenutih istraživanja koji su sprovedena tokom leta i jeseni 2002. godine.

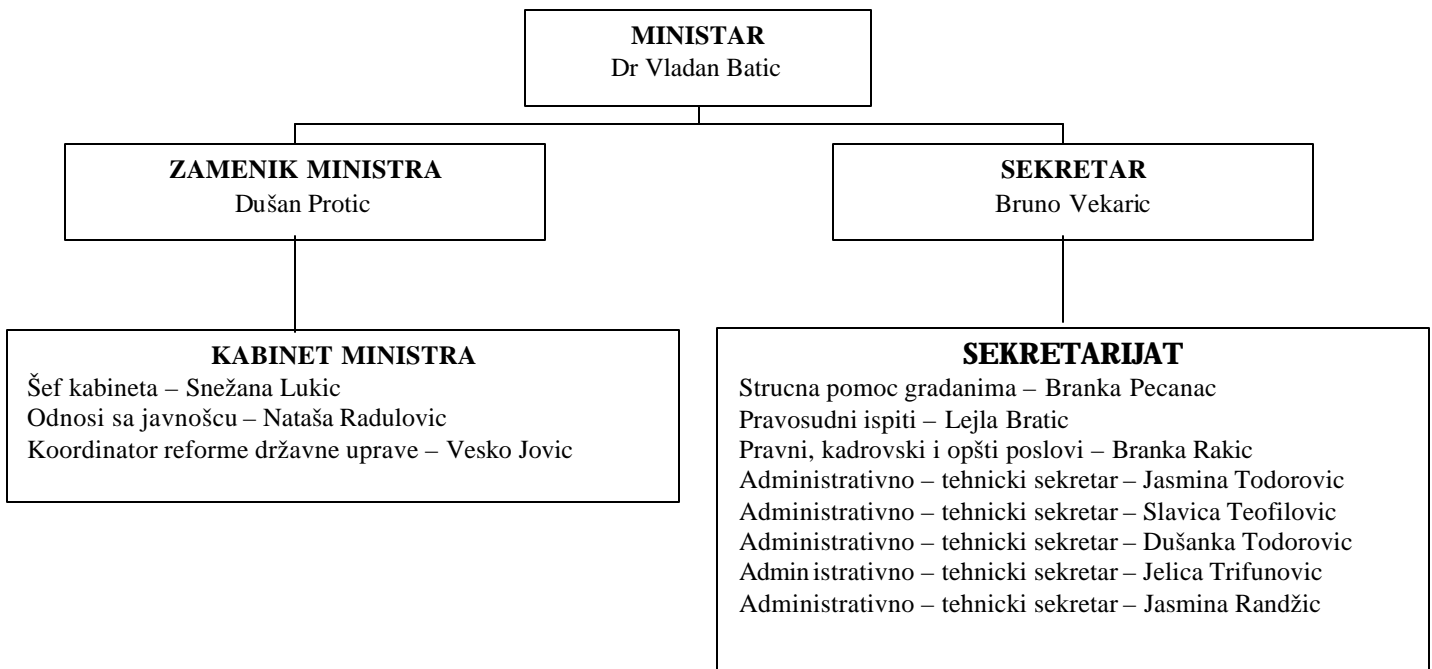
¹ U skladu sa odlukom Stalnog saveta OEBS-a 533 od 13. februara 2003. naziv misije je promenjen u "Misija OEBS-a pri Srbiji i Crnoj Gori "

1. OSNOVNI NOSIOCI PROCESA REFORME PRAVOSUDJA U SRBIJI

1.1. MINISTARSTVO PRAVDE²

Ministarstvo pravde je nadležno za poslove državne uprave koji se odnose na: organizaciju i rad pravosudnih organa i organa za prekršaje, krivično zakonodavstvo, prekršajni postupak, međunarodnu pravnu pomoc, nasledivanje, veštacenje, izvršenje sankcija, strucno usavršavanje zaposlenih u pravosudnim organima i organima za prekršaje, pripremu propisa i postupak pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, kao i druge poslove odredene zakonom.³

1. 1. 1. Struktura

² Bazirano na izveštajima Ministarstva pravde Republike Srbije

³ Clan 5, Zakona o Ministarstvima, "Službeni glasnik Republike Srbije" br: 27/2002, 23. maj 2002.

Sektor za pravosuđe i prekršaje	Sektor za normative poslove i međunarodnu saradnju	Sektor za informacione tehnologije	Sektor za materijalno - finansijsko poslovanje	Uprava za izvršenje zavodskih sankcija
Pomocnik ministra	Pomocnik ministra	Pomocnik ministra Dragan Markovic	Pomocnik ministra	Direktor uprave Dragan Vulic
Odsek za nadzor u sudovima Šef odseka – Predrag Savic	Odsek za normative poslove Šef odseka – Jovan Cosic	Odeljenje za informatiku i analitiku Nacelnik odeljenja – Bojan Perovic	Odsek za izvršenje budžeta Šef odseka – Milena Lakic	Odsek za nadzor Šef odseka – Ivana Bulatovic
Odsek za kadrovske i studijsko-analitičke poslove Šef odseka – Milica Vlašić-Koturovic	Grupa za harmonizaciju propisa sa propisima Evropske Unije		Grupa za investiciono održavanje i nabavke Rukovodilac grupe – Zorica Pavic	Odeljenje za ostvarivanje prava lica lišenih slobode, kadrovske poslove, materijalno - finansijske i privredne delatnosti Nacelnik odeljenja – Milenko Radoman
Odsek za prekršaje Šef odseka – Svetlana Stanivukovic	Grupa za upravljanje projektima			
	Odsek za međunarodnu pravnu pomoc Šef odseka – Coguric Miroslav			

1. 1. 2. Ciljevi

- Zakonodavna reforma – pripremanje i predlaganje zakona, harmonizacija sa propisima Evropske Unije
- Kadrovske promene i obnova kadrova u pravosuđu
- Edukacija kadrova
- Poboljšanje materijalnog položaja zaposlenih u pravosuđu i upravi, kao i uslova rada
- Efikasno pravosuđe i uprava, zasnovano na principu odgovornosti, profesionalizmu i modernom menadžerskom pristupu organizacije

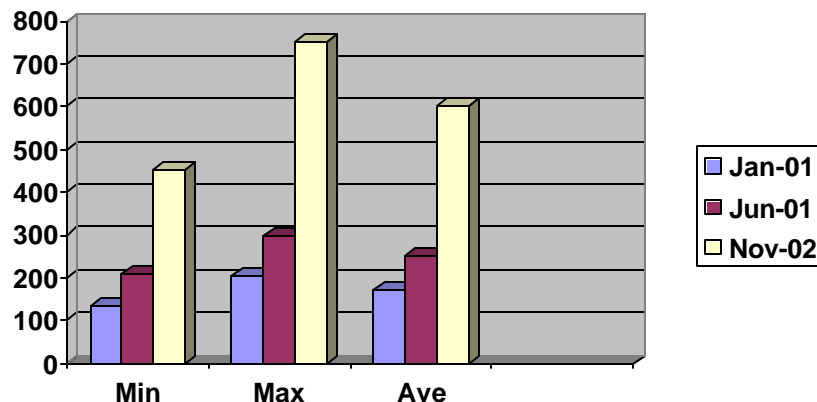
1. 1. 3. Plate u pravosuđu

Plate sudija i javnih tužilaca bile su neadekvatne. Pravosuđe je rizikovalo da značajan deo članova pravosuđa pređe u privatnu advokatsku praksu i da tako ostane bez svojih najboljih kadrova. Niske

plate su predstavljale otvoren poziv za korupciju i time ugrožavale nezavisnost i nepristrasnost pravosuđa. Da bi se poboljšala situacija, Misija OEBS-a je, uz podršku Fonda za otvoreno društvo, UNDP-a i Ministarstva pravde Srbije, izradila predlog projekta za povećanje plata u pravosuđu za 100%. Ovaj predlog projekta, napori da se on realizuje, zajedno sa uticajem međunarodne zajednice stvorili su jak pritisak na Vladu Republike Srbije. Vlada Republike Srbije je (uz izraziti napor koji su uložili predsednik Vlade Srbije, Ministar finansija i Ministar pravde) povećala plate za 100%.

Narodna skupština Republike Srbije (u daljem tekstu: Narodna skupština) je 20. februara 2002. Usvojila izmene Zakona o sudskim taksama⁴. Ovim zakonom, sudske takse su uvećane za četiri do pet puta. Deo ostvarenog dodatnog novca namenjen je za finansiranje povećanja plata u pravosuđu. Takođe, ovim zakonom je osnovan i nezavisni sudski budžet (50%)⁵.

	Najniže	Najviše	Prosecne
Januar 2001	135 €	205 €	170 €
Jun 2001	210 €	295 €	252 €
Novembar 2002	450 €	750 €	600 €

⁴ "Službeni glasnik Republike Srbije", br. 9/2002 od 26.2.2002. godine.

⁵ Zakon o sudskim taksama:

"Član 51.

Naplaćene takse prihod su budžeta Republike Srbije.

Od naplaćenih taksi 50% koriste se za poboljšanje materijalnog položaja sudija, javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca - sudijski dodatak, kao i za opremanje pravosudnih organa, materijalne troškove i posebne namene."

---

1. 2. VISOKI SAVET PRAVOSUĐA

Na osnovu seta zakona o pravosuđu usvojenog novembra 2001, ustanovljena je nova institucija u pravosuđu – Visoki savet pravosuda. Visoki savet pravosuda je predviđen kao istinska garancija nezavisnosti pravosuda i nepristrasnosti prilikom personalne rekonstrukcije pravosuda u periodu tranzicije.

Kao centralni organ pravosudnog sistema, Visoki savet pravosuda ima sledeće nadležnosti:

- Odlucuje u kojem sudu ili tužilaštvu sudija odnosno tužilac ili zamenik tužioca nastavlja sudijsku odnosno tužilacku dužnost ako je sud ili tužilaštvo ukinuto, ili nadležnost suda odnosno tužilaštva preneti na drugi sud odnosno tužilaštvo
- Donosi rešenje o premeštaju sudije odnosno tužioca u drugi sud odnosno tužilaštvo
- Određuje naknade i druga primanja sudije odnosno javnog tužioca ili zamenika javnog tužioca koji je upućen u drugi sud odnosno tužilaštvo
- Ima pravo da poveća platu predsednika određenog suda ili javnom tužiocu određenog tužilaštva do 8%
- Može doneti odluku da neki javni tužilac ima osnovnu platu jednaku osnovnoj plati sudije neposredno višeg suda
- Određuje procenat uvećanja osnovne plate istražnog sudije, sudije, javnog tužioca ili zamenika javnog tužioca koji isključivo ili pretežno postupa u krivičnim stvarima u okružnom sudu
- Odlucuje o uvećanju osnovnih plata u sudu odnosno javnom tužilaštvu u kome se ne mogu popuniti upražnjena mesta
- Predlaže Narodnoj skupštini uvođenje dodatka na sudijsku platu
- Oglašava izbor sudija, javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca
- Pribavlja podatke i mišljenja o stručnosti i dostojnosti kandidata za izbor sudija, javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca
- Predlaže Narodnoj Skupštini kandidata za izbor sudije, javnog tužioca i zamenika javnog tužioca (ima ekskluzivno pravo predlaganja kandidata prema inicijalnom zakonu i predloženim amandmanima, dok je amandmanima od 19. jula 2002. predviđeno da to pravo deli sa nadležnim telom Narodne skupštine)
- Odlucuje o prigovoru na odluku Velikog personalnog veća odnosno Republickog javnog tužioca da se izabrani sudija odnosno javni tužilac ili zamenik javnog tužioca koji bez opravdanog razloga ne stupa na dužnost u roku od dva meseca od izbora, smatra da nije izabran
- Imenuje sudije porotnike na predlog Ministra nadležnog za pravosuđe
- Vodi postupak i donosi odluku o utvrđivanju razloga za prestanak dužnosti sudije porotnika i zamenika javnog tužioca
- Propisuje visinu naknade troškova i nagrade sudija porotnika
- Rešava o zahtevu za izuzeće Republickog javnog tužioca ako se postupak vodi za krivično ili drugo kažnjivo delo određeno propisima Republike Srbije
- Postavlja vršioca dužnosti Republickog javnog tužioca
- Izriče meru upozorenja ili meru uklanjanja iz javnog života (od jednog meseca do jedne godine) kada rešava o prigovoru na odluku kojom je utvrđeno da postoje razlozi za razrešenje zbog nesavesnog ili nestručnog vršenja dužnosti
- Rešava o zahtevu za izuzeće Republickog javnog tužioca ako se postupak vodi za krivično ili drugo kažnjivo delo određeno propisima Republike Srbije.

PROPISI	FUNKCIJA	CLANOVİ		PROŠIRENI SASTAV	
Prvobitno usvojen tekst 5. novembar 2001.	Predlaže: Predsednike sudova, sudije i javne tužioce Narodnoj skupštini Imenuje: Sudije porotnike i zamenike javnih tužilaca, vrši druge poslove predviđene zakonom	5 Stalnih <i>Po dužnosti:</i> -Predsednik Vrhovnog suda Srbije - Republički javni tužilac - Ministar nadležan za pravosuđe <i>Izabrani:</i> - Od strane Advokatske komore Srbije - Od strane Narodne skupštine	8 Pozivnih - 6 postavlja Vrhovni sud Srbije iz reda sudija - 2 postavlja Republički javni tužilac iz reda javnih tužilaca	Clanovi Cine svi pozivni članovi sudije i javni tužioci i svi stalni članovi, izuzev ministra nadležnog za pravosuđe i Republičkog javnog tužioca	Nadležnost Utvrđuje okvirna merila za određivanje broja sudija, sudija porotnika i sudskog osoblja; o premeštaju sudije odnosno tužioca u drugi sud odnosno tužilaštvo; o izvesnim pitanjima vezanim za primanja članova pravosuda; oglašava izbor sudija, javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca; pribavlja podatke i mišljenja o stručnosti i dostojnosti kandidata za izbor sudija, javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca; predlaže Nrodnoj skupštini kandidata za izbor sudije, javnog tužioca i zamenika javnog tužioca (ekskluzivno pravo); imenuje sudije porotnike; odlucuje o prigovoru na odluku Velikog personalnog veca odnosno Republičkog javnog tužioca da se izabrani sudija odnosno javni tužilac ili zamenik javnog tužioca koji bez opravdanog razloga ne stupi na dužnost u roku od dva meseca od izbora, smatra da nije izabran; odlucuje o utvrđivanju razloga za prestanak dužnosti sudije porotnika i zamenika javnog tužioca; rešava o zahtevu za izuzeće Republičkog javnog tužioca ako se postupak vodi za krivično ili drugo kažnjivo delo određeno propisima Republike Srbije; postavlja vršioca dužnosti Republičkog javnog tužioca; izrice meru upozorenja ili privremenu meru uklanjanja iz javnog života kada rešava o prigovoru na odluku kojom je utvrđeno da postoje razlozi za razrešenje zbog nesavesnog ili nestručnog vršenja dužnosti. ; rešava o zahtevu za izuzeće Republičkog javnog tužioca ako se postupak vodi za krivično ili drugo kažnjivo delo određeno propisima RS.
Amandmani - 19. jul 2002.	Predlaže: Sudije, javne tužioce i zamenike javnih tužilaca Narodnoj skupštini Imenuje: Sudije porotnike i vrši druge poslove predviđene zakonom	5 Stalnih <i>Po dužnosti:</i> - Predsednik Vrhovnog suda Srbije - Republički javni tužilac - Ministar nadležan za pravosuđe <i>Izabrani:</i> - Od strane Advokatske komore Srbije - Od strane Narodne Skupštine	10 Pozivnih - 6 postavlja Vrhovni sud Srbije iz reda sudija - 4 postavlja Republički javni tužilac iz reda javnih tužilaca	Cine svi pozivni članovi sudije i javni tužioci i svi stalni članovi	Utvrđuje okvirna merila za određivanje broja sudija, sudija porotnika i sudskog osoblja; o premeštaju sudije odnosno tužioca u drugi sud odnosno tužilaštvo; o izvesnim pitanjima vezanim za primanja članova pravosuda; oglašava izbor sudija, javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca; pribavlja podatke i mišljenja o stručnosti i dostojnosti kandidata za izbor sudija, javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca; predlaže Nrodnoj skupštini kandidata za izbor sudije, javnog tužioca i zamenika javnog tužioca; imenuje sudije porotnike; odlucuje o prigovoru na odluku Velikog personalnog veca odnosno Republičkog javnog tužioca da se izabrani sudija odnosno javni tužilac ili zamenik javnog tužioca koji bez opravdanog razloga ne stupi na dužnost u roku od dva meseca od izbora, smatra da nije izabran; odlucuje o utvrđivanju razloga za prestanak dužnosti sudije porotnika i zamenika javnog tužioca; rešava o zah tevu za izuzeće Republičkog javnog tužioca ako se postupak vodi za krivično ili drugo kažnjivo delo određeno propisima Republike Srbije; Postavlja vršioca dužnosti Republičkog javnog tužioca; izrice meru upozorenja ili privremenu meru uklanjanja iz javnog života kada rešava o prigovoru na odluku kojom je utvrđeno da postoje razlozi za razrešenje zbog nesavesnog ili nestručnog vršenja dužnosti.; rešava o zahtevu za izuzeće Republičkog javnog tužioca ako se postupak vodi za krivično ili drugo kažnjivo delo od ređeno propisima RS.

PROPISI	FUNKCIJA	CLANOVİ		PROŠIRENI SASTAV	
Novi predlog amandmana	Predlaže: Predsednike sudova, sudije i javne tužioce Narodnoj skupštini, Imenuje: Sudije porotnike i vrši druge poslove predviđene zakonom	Stalni <i>Po dužnosti:</i> - Predsednik Vrhovnog suda Srbije - Republički javni tužilac - Ministar nadležan za pravosuđe <i>Izabrani:</i> - Od strane Advokatske komore Srbije - Od strane Narodne Skupštine	Pozivni - 6 postavlja Vrhovni sud Srbije iz reda sudija - 4 postavlja Republički javni tužilac iz reda javnih tužilaca	Cine svi pozivni članovi sudije i javni tužioci i svi stalni članovi, izuzev ministra nadležnog za pravosuđe i Republičkog javnog tužioca	Utvrđuje okvirna merila za određivanje broja sudija, sudija porotnika i sudskog osoblja; o premeštaju sudije odnosno tužioca u drugi sud odnosno tužilaštvo; o izvesnim pitanjima vezanim za primanja članova pravosuda; oglašava izbor sudija, javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca; pribavlja podatke i mišljenja o stručnosti i dostojnosti kandidata za izbor sudija, javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca; predlaže Nrodnoj skupštini kandidata za izbor sudije, javnog tužioca i zamenika javnog tužioca (ekskluzivno pravo); imenuje sudije porotnike; odlucuje o prigovoru na odluku Veliko g personalnog veca odnosno Republičkog javnog tužioca da se izabrani sudija odnosno javni tužilac ili zamenik javnog tužioca koji bez opravdanog razloga ne stupi na dužnost u roku od dva meseca od izbora, smatra da nije izabran; odlucuje o utvrđivanju razloga za prestanak dužnosti sudije porotnika i zamenika javnog tužioca; rešava o zahtevu za izuzeće Republičkog javnog tužioca ako se postupak vodi za krivično ili drugo kažnjivo delo određeno propisima Republike Srbije; postavlja vršioca dužnosti Republičkog javnog tužioca; izrice meru upozorenja ili privremenu meru uklanjanja iz javnog života kada rešava o prigovoru na odluku kojom je utvrđeno da postoje razlozi za razrešenje zbog nesavesnog ili nestručnog vršenja dužnosti. ; rešava o zahtevu za izuzeće Republičkog javnog tužioca ako se postupak vodi za krivično ili drugo kažnjivo delo određeno propisima RS.

1. 3. SUDOVI

1. 3. 1. Struktura

Visoki Savet Pravosuda		
Vrhovni sud Srbije	Veliko personalno vece	
	SUDOVI OPSTE NADLEZNOSTI	POSEBNI SUDOVI
PRVI STEPEN	OPŠTINSKI SUDOVI (138)	Upravni sud
	OKRUŽNI SUDOVI (30)	Trgovinski sudovi
DRUGI STEPEN	APELACIONI SUDOVI (4)	Viši trgovinski sud
	ZATVORI	

1. 3. 2. Broj zaposlenih u sudovima

Vrsta suda	Sudije	Ostali zaposleni	Sudije porotnici
Vrhovni sud Srbije	77	118	26
Okružni sudovi (30)	409	1371	1955
Opštinski sudovi (138)	1696	6473	7455
Viši trgovinski sud	29	33	180
Trgovinski sudovi (16)	208	708	1065
Ukupno:	2419	8670	10681
UKUPNO:	11089		10681

1. 3. 3. Veliko personalno vece

Veliko personalno vece uspostavljeno je 31. januara 2001. u okviru Vrhovnog suda Srbije. Do 27. januara 2002. održalo je osam sednica. Tokom tih osam sednica Veliko personalno vece je donelo sledece odluke:

U dva procesa razrešenja koja su inicirali predsednici sudova, zaključeno je da ne postoje razlozi za razrešenje tih sudija u skladu sa članom 54. u odnosu na član 55. Zakona o sudijama. U tri postupka za razrešenje inicirana u junu 2003. postavljeni su članovi Velikog personalnog veća za sudije izvestioce koji su trebali da pripreme izveštaj za Veliko personalno veće ali taj postupak nije okončan. U periodu između juna i jula 2002. Veliko personalno veće je primilo 44 odluke o pokretanju postupka za razrešanje sudija. Međutim, Veliko personalno veće nije moglo da donese

odluke u ovim slučajevima budući da su amandmani na Zakon o sudijama⁶ stupili na snagu. Usvojeni amandmani su promenili metod izbora članova Velikog personalnog veća.⁷

1. 3. 4. Statistika predmeta

1. 3. 4. 1. PRIMLJENI I REŠENI PREDMETI OD OKTOBRA 2001. DO JUNA 2002.

Broj nerešenih predmeta na početku izveštaja			Ukupno u radu u svim materijama na početku izveštaja	Prinijeto u izveštajnom periodu	Materija			Ukupno primijeno u svim materijama u izveštajnom periodu	Rešeno u izveštajnom periodu			Ukupno rešeno u svim materijama u izveštajnom periodu	Ostalo nerešeno na kraju izveštajnog perioda			Broj nerešenih predmeta na kraju svakog posmatranog meseca	Ukupno nerešenih predmeta na kraju posmatranog perioda			
Krivicno	Gradansko	Upravno			Krivicna	Gradanska	Upravna		Materija				Krivicna	Gradanska	Upravna			Krivicna	Gradanska	Upravna
				okt. 2001	491	934	418	1843	628	829	560	2017	2752	5764	4090	12606				
				nov. 2001	479	743	422	1644	634	955	640	2229	2597	5552	3872	12201				
				dec. 2001	486	698	531	1715	561	774	471	1806	2522	5476	3932	11930				
				jan./ feb. 2002	932	1459	919	3310	1060	1552	1031	3643	2394	5383	3820	11597				
				mart 2002	555	965	596	2116	446	790	535	1771	2503	5558	3881	11942				
				April 2002	654	900	550	2104	549	778	575	1902	2608	5680	3858	12146				
				maj 2002	525	855	527	1907	790	943	506	2239	2343	5592	3879	11814				
				jun 2002	499	737	473	1709	576	1036	317	1929	2266	5293	4035	11594				
2890	5660	4323	12782	/	4621	7291	4436	16348	5244	7657	4635	17536	/	/	/	/	11.594			

⁶ "Službeni glasnik Republike Srbije", br: 42, 19. jul 2002.

⁷ Izveštaj o radu Velikog personalnog veća koje je priredio Aleksandar Rankovic, predsednik Velikog personalnog veća i Milana Pavlovic, sekretar Velikog personalnog veća.

**1. 3. 4. 2. PREDMETI PO IZJAVLJANIM PRAVNIM LEKOVIMA NA ODLUKE
VRHOVNOG SUDA SRBIJE U PERIODU OD OKTOBRA 2001. DO JUNA 2002. GODINE**

	Primljeno predmeta u IV tromesečju 2001. godine	Primljeno predmeta u I tromesečju 2002. godine	Primljeno predmeta u II tromesečju 2002. godine	Ukupno u radu zajedno sa predmetima iz prethodnog perioda	Rešeno u IV tromesečju 2001. godine			Rešeno u I tromesečju 2002. godine			Rešeno u II tromesečju 2002. godine			Ostalo nerešenih predmeta na kraju II tromesečja 2002. godine			
					Potvrđeno	Ukinuto	Preinaceno	Potvrđeno	Ukinuto	Preinaceno	Potvrđeno	Ukinuto	Preinaceno				
Krivичna materija	2	3	1	23	4			4			7			8			
					3	1	/	2	/	2							
Upravna materija	14	16	16	46	14				11				3				18
					Uvaženo	Odbijeno	Odbaceno	Na drugi način	Uvaženo	Odbijeno	Odbaceno	Na drugi način	Uvaženo	Odbijeno	Odbaceno	Na drugi način	
					1	3	1	9	/	3	1	7	/	/	/	3	
Gradanska materija	/	1	/	1	/				/				/				1

1. 3. 5. Udruženje Sudija Srbije

Udruženje sudija Srbije osnovano je 1997. Ova organizacija je bila jedna od vodećih činilaca u borbi za nezavisnost sudijske profesije za vreme trajanja Mioševićevog režima. Danas je Udruženje sudija Srbije jedan od glavnih aktera u ocuvanju nezavisnosti tokom tekuće reforme pravosuđa.

---

1. 4. JAVNO TUŽILAŠTVO

---

1. 4. 1. Broj javnih tužilaca i osoblja u tužilaštvima

Tužilaštvo	Javni tužioci	Zamenici javnih tužioca	Osoblje u javnim tužilaštvima
Republičko javno tužilaštvo	1	39	14
Okružna javna tužilaštva	30	188	250
Opštinska javna tužilaštva	109	408	449
UKUPNO:	140	635	713

1. 4. 2. Udruženje javnih tužilaca Srbije

Udruženje javnih tužilaca Srbije osnovano je sredinom oktobra 2001. kao prvo udruženje tužilaca u SRJ, uoci usvajanja novog Zakona o Javnom tužilaštvu (novembra 2001.). Prethodni Zakon o tužilaštvima je zabranjivao obrazovanje ovakvih udruženje. Postojanje ovog udruženja je jedan od centralnih stubova nezavisnog i efikasnog pravosuđa.

Udruženje javnih tužilaca Srbije bavi se različitim problemima vezanim za tužilačku profesiju kao što su vođenje slučajeva koji nisu bili zastupljeni u prethodnoj praksi (ratni zločini, organizovani kriminal, trgovina ljudima i sl.), kao i različitim problemima vezanim za tekucu reformu pravosuđa.

2. ZNACAJNI PROPISI

2. 1. Set zakona o pravosuđu

- 5. Novembra 2001. godine, Narodna skupština usvojila je set od pet zakona o pravosuđu:
  - ◆ Zakon o Visokom savetu pravosuđa
  - ◆ Zakon o sudijama
  - ◆ Zakon o uredenju sudova
  - ◆ Zakon o javnim tužilaštvima
  - ◆ Zakon o sedištim i područjima sudova i javnih tužilaštava

Zakon o Visokom savetu pravosuđa stupio je na snagu u novembru 2001, dok su preostala četiri zakona stupila na snagu 1. januara 2002, izuzev odredaba koje se odnose na nadležnost sudova (Zakon o uređenju sudova, članovi 21 i 28)⁸. Bilo je predviđeno da ove odredbe stupe na snagu 1. oktobra 2002. nakon uspostavljanja Apelacionih i Upravnih sudova.

- 19. jula 2002, Narodna skupština usvojila je set od pet zakona o pravosuđu (predlog Demokratske Stranke Srbije)
- 5. Septembra 2002, Vrhovni sud Srbije inicira proceduru ispitivanja ustavnosti ovih amandmana pred Ustavnim sudom Srbije
- 19. Septembra 2002, Ustavni sud Srbije donosi odluku o sprovođenju privremene mere obustavljanja primene ovih pet zakona do donošenja odluke Ustavnog suda Srbije
- 13. februara 2003. Ustavni sud Srbije doneo odluku o neustavnosti pojedinih članova Zakona o sudijama
- U proceduri za usvajanje se nalaze novi amandmani na ovaj set zakona koje je pripremio Savet za reformu pravosuđa

2. 2. Ustavne promene

2. 2. 1. Pregled

“Beogradski sporazum” o redefinisaju budućih odnosa između Srbije i Crne Gore potpisan je 14. marta 2002. godine u Beogradu.

Sporazum su potpisali, ispred Savezne Republike Jugoslavije, predsednik Savezne Republike Jugoslavije Vojislav Koštunica i potpredsednik Savezne Vlade Miroljub Labus, ispred Republike Srbije, predsednik Vlade Republike Srbije Zoran Đinđić, s jedne strane i ispred Republike Crne Gore predsednik Crne Gore Milo Đukanović i predsednik Vlade Republike Crne Gore Filip Vujanović, s druge strane. Dokument je takođe potpisao i šef inostranih poslova Evropske Unije Javier Solana (Javier Solana).

6. decembra 2002. zajednička srpska i crnogorska Ustavna komisija jednoglasno je usvojila tekst Ustavne Povelje nove zajednice dve republike.

---

⁸ Zakon o uređenju sudova:

"1. Nadležnost opštinskog suda

Član 21.

Opštinski sud u prvom stepenu sudi za krivična dela za koja je kao glavna kazna predviđena novčana kazna ili kazna zatvora do deset godina ako za pojedina od njih nije nadležan drugi sud i za krivična dela iz svoje nadležnosti odlučuje o molbi za prestanak mere bezbednosti ili pravne posledice osude.

Opštinski sud u prvom stepenu sudi u građanskopravnim sporovima ako za pojedine od njih nije nadležan drugi sud i vodi izvršne i vanparnicne postupke za koje nije nadležan neki drugi sud.

Opštinski sud u prvom stepenu sudi u stambenim sporovima; sporovima povodom zasnivanja, postojanja i prestanka radnog odnosa; o pravima, obavezama i odgovornostima iz radnog odnosa; o naknadi štete koju radnik pretrpi na radu ili u vezi sa radom; sporovima povodom zadovoljavanja stambenih potreba na osnovu rada.

Opštinski sud pruža građanima pravnu pomoć, međunarodnu pravnu pomoć i vrši druge poslove određene zakonom.

Zakonom se može predvideti da u određenim vrstama pravnih stvari postupaju samo neki opštinski sudovi sa područja istog okružnog suda.

Nadležnost izvan sudenja

Član 28.

Vrhovni sud Srbije utvrđuje nacelne pravne stavove radi jedinstvene sudske primene prava; daje mišljenje o nacrtima zakona i drugih propisa kojima se uređuju pitanja važna za sudsku vlast; razmatra primenu zakona i drugih propisa i rad sudova; bira među sudijama pozivne članove Visokog saveta pravosuđa i predlaže kandidate za jednog stalnog člana Visokog saveta pravosuđa; utvrđuje merila za vrednovanje savesnosti i uspešnosti vršenja sudijske dužnosti; određuje koji su postupci oprečni dostojanstvu i nezavisnosti sudije i štetni po ugled suda; utvrđuje vrste i nacine stručnog usavršavanja sudija i vrši druge nadležnosti određene zakonom. "

Predvideno je da Ustavnu povelju ratifikuju republičke skupštine Srbije i Crne Gore nakon pripremanja ustavnih zakona. Savezna skupština RJ će takođe raspravljati o povelji.

17. januara 2003. udružena Ustavna komisija je usvojila u celini tekst Ustavne povelje državne zajednice Srbije i Crna Gore.

Ustavnu povelju nove državne zajednice Srbije i Crna Gore kao i Zakon o implementaciji usvojila je Narodna skupština Republike Srbije 27. januara 2003. i Skupština Crne Gore 29. januara 2003.

2. 2. 2. Kratak pregled Ustavne povelje

- Ime državne zajednice je Srbija i Crna Gora.
- Dve države članice su jednake - država Crna Gora i država Srbija sa autonomnim pokrajinama Vojvodina i Kosovo i Metohija (trenutno pod međunarodnom administracijom u skladu s Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija)
- Teritorija Srbije i Crne Gore sastoji se od teritorija država članica Srbije i Crne Gore. Granica između država članica je nepovrediva osim uz obostranu saglasnost
- Srbija i Crna Gora imaju zajedničko tržište kao i slobodu kretanja ljudi, dobara, usluga i kapitala
- Gradanin jedne od država članica jeste istovremeno i gradanin Srbije i Crne Gore. Gradani imaju jednaka prava u svakoj od država nove unije izuzev izbornog prava
- Srbija i Crna Gora ima zastavu, himnu i grb koji se uređuju zakonom Srbije i Crne Gore
- Državna zajednica nema glavni grad, ali je Beograd administrativni centar gde se nalaze sedišta Skupštine i Saveta Ministara, dok je sedište glavnog suda u Podgorici
- Skupština je jednodoma i sastoji se od 126 poslanika, od kojih je 91 iz Srbije i 35 iz Crne Gore
- Tokom prve dve godine po usvajanju Ustavne povelje poslanici će biti birani posredno, srazmerno zastupljenosti u Narodnoj skupštini Srbije i Skupštini Crne Gore. Na prvim izborima poslanici se biraju iz sastava Narodne skupštine Srbije, Skupštine Crne Gore i Savezne skupštine
- Skupština Srbije i Crne Gore iz reda poslanika bira predsednika i potpredsednika Skupštine, koji ne mogu biti iz iste države članice
- Skupština donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja poslanika, s tim da za odluku glasa i većina od ukupnog broja poslanika iz svake države članice
- Skupština Srbije i Crne Gore na predlog predsednika i potpredsednika Skupštine, bira predsednika Srbije i Crne Gore. Mandat predsednika Srbije i Crne Gore traje četiri godine. Predsednik ne može dva puta uzastopno biti iz iste države članice
- Ratifikovani međunarodni ugovori, opšte prihvaćena pravila međunarodnog prava imaju prioritet nad zakonima Srbije i Crne Gore kao i nad zakonima država članica
- Predstavljanje Srbije i Crne Gore u međunarodnim organizacijama će se rotirati između dve države članice
- Imovina SR Jugoslavije u inostranstvu postaje vlasništvo Srbije i Crne Gore, dok će imovina SR Jugoslavije na teritoriji država članica postati imovina država po teritorijalnom principu
- Vojska Srbije i Crne Gore je pod demokratskom i civilnom kontrolom
- Regruti vojni rok služe na teritoriji države članice čiji su državljani, uz mogućnost služenja na teritoriji druge države članice po svojoj slobodnoj volji. Regrutu se garantuje pravo na prigovor savesti. Nadležnost vojnih pravosudnih organa prenosi se na redovne u skladu sa zakonom

- Sud Srbije i Crne Gore ce imati jednak broj sudija iz svake države članice koje postavlja skupština Srbije i Crne Gore na predlog Saveta ministara na period od šest godina

- Nakon tri godine, države članice imaju pravo da napuste državnu uniju i odluka o tome se može doneti nakon sprovođenja referenduma

- Država članica koja to pravo iskoristi ne nasleđuje pravo na međunarodno-pravni subjektivitet. U slučaju istupanja Crne Gore iz unije međunarodni dokumenti koji se odnose na SR Jugoslaviju, posebno Rezolucija 1244 SB UN, odnosili bi se i u celosti važili za Srbiju, kao sledbenika. U slučaju da se obe države članice opredele za nezavisnost, u postupku sukcesije regulišu se sva sporna pitanja, kao u slučaju bivše SR Jugoslavije.

- Povelja o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama, koja je sastavni deo ove povelje, usvaja se po postupku i na način predviđen za usvajanje Ustavne povelje.

- Retroaktivno važenje zakona i drugih akata koje donose organi državne zajednice je zabranjeno, izuzev u onim slučajevima u kojima to zahteva javni interes utvrđen u postupku donošenja zakona.

3. SAVET ZA REFORMU PRAVOSUĐA

Vlada Republike Srbije osnovala je Savet za reformu pravosuđa kao savetodavno telo. Odluka o osnivanju Saveta za reformu pravosuđa (vidi Aneks I) objavljena je u "Službenom glasniku Republike Srbije" br: 3/2002 od 28. januara 2002.

Savet za reformu pravosuđa nadležan je za:

- Analizu stanja u pravosuđu sagledavanjem personalnih, materijalnih i prostornih uslova za rad sudova i predlaganje mera za rešavanje uocenih problema;
- Određivanje prioriternih ciljeva i aktivnosti za njihovo ostvarivanje;
- Izrada projekata kojima se unapređuje i modernizuje funkcionisanje pravosuđa;
- Predlaganje vidova stručnog usavršavanja nosilaca pravosudnih funkcija;
- Procena finansijskih sredstava potrebnih za uspešno funkcionisanje pravosuđa;
- Saradnja sa medijima povodom pitanja koja su od znacaja za pravosuđe;
- Iniciranje donošenja i izmena propisa u oblasti pravosuđa;
- Saradnja sa međunarodnim agencijama za razvoj i udruženjima građana u oblasti pravosuđa.

Ministar pravde, dr. Vladan Batic, predsedava Savetom za reformu pravosuđa. Savet za reformu pravosuđa ima cetrnaest domacih i šest međunarodnih članova.

Istoriijat

Do sada je održano osam sednica Saveta za reformu pravosuđa (9. aprila 2002, 12. aprila 2002, 19. aprila, 5. septembra, 9. oktobra, 9. decembra 2002, 6. februara 2003 i 11. februara 2003).

Na petoj sednici održanoj 9. oktobra 2002. Savet za reformu pravosuđa usvojio je Strategiju za reformu pravosuđa u Srbiji (Vidi: Aneks II). To je projekat koji podrazumeva sprovođenje potpune reforme pravosuđa koja obuhvata ministarstvo pravde, pravosuđe, nevladine organizacije, međunarodnu zajednicu, ekspertske grupe, fakultete, institute, stručne savetnike itd.

4. EDUKACIJA⁹

4.1. Istorijat

Pre otpocinjanja procesa reforme pravosuda, jedini moguci oblik edukacije clanova pravosuda bila su retka strucna savetovanja cije su temeobicno bile problematicne oblasti iz dnevne prakse.

Na pocetku procesa reforme, edukacija sudija i javnih tužilaca sprovedena je kroz razlicite trening programe, seminare i radionice koje su organizovale nevladine i medunarodne organizacije.

U oktobru 2001, ABA/CEELI u saradnji sa Udruženjem sudija Srbije organizovali su pilot-program nazvan "Pravna škola" za sudije sa manje od tri godine prakse/radnog iskustva. To su bile škole proceduralnog prava: krivicna: "Od krivicne prijave do presude" i parnicna: "Od tužbe do presude". Prvih pet škola organizovano je u Okružnim sudovima u Beogradu, Novom Sadu, Nišu, Kragujevcu i Zajecaru. Zbog velikog znacaja ovih tema predavanja su pohadali (pored sudija i javnih tužilaca) strucni saradnici i pripravnici. Predavaci su bili prvenstveno iskusne sudije Ustavnog suda i povremeno sudije okružnih sudova. Vecina predavaca je prošla kroz obuku "trening za trenere" koju je takode organizovao ABA/CEELI. Zbog velikog interesovanja sudija, ovaj pilot program se u periodu od 9. februara do 14. jula 2002. povecao na dodatnih 20 škola (10 za krivicno procesno pravo i 10 gradansko procesno pravo).

Od 18. maja 2002, odgovornost za organizaciju ovih škola prebacena je sa Društva sudija Srbije na Pravosudni centar. Približno 500 mladih sudija i strucnih saradnika je pohadalo ova predavanja.

Lokalna nevladina organizacija – Beogradski centar za ljudska prava organizovao je niz kurseva na temu ljudskim prava za sudije i strucne saradnike: Opšti kurs o medunarodnim standardima i praksi Evropskog suda za ljudska prava i specijalizovane kurseve koji su obuhvatili razlicite teme. Ovi kursevi su trajali devet dana i organizovani su tokom 2001. i 2002.

Beogradski centar za ljudska prava organizovao je takode Osnovnu školu ljudskih prava kao regionalni kurs za sudije iz Hrvatske, BiH, Srbije i Crne Gore. Regionalni kursevi su održavani u razlicitim državama u cilju razmene iskustava sa kolegama u regionu.

Specijalizovani kursevi trajali su pet dana i obuhvatali sledece teme: pravo na pravicno sudenje, sloboda od diskriminacije, sloboda izražavanja.

Fond za humanitarno pravo organizovao je seriju od cetiri specijalizovana kursa o medunarodnom humanitarnom pravu za 10 sudija i 10 javnih tužilaca: Sudenja za ratne zlocine – Medunarodni krivicni tribunal za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) Postupak i praksa: Organizaciona struktura, Uloga tužioca, Prvostepeni i drugostepeni postupak, Uloga branilaca, Izvršenje sankcija, Elementi zlocina, Elementi izvršenja krivicnog dela, Medunarodni i unutrašnji sukob, Komandna odgovornost, itd.

---

⁹ Izveštaj o edukaciji clanova pravosuda pripremila je Nataša Rašić, direktor Pravosudnog centra za obuku i strucno usavršavanje sudija i javnih tužilaca

Centar za unapređivanje pravnih studija organizovao je, u periodu od novembra 2001. do jula 2002, seriju seminara za sudije okružnih sudova o medijskim zakonima (stanje medija u zakonima Srbije, sloboda izražavanja, principi javnog informisanja, pravo na repliku, ispravku i demantovanje informacije, itd).

Kursevi medicinskog prava održani su u periodu od marta do jula 2002. (stanje medicinskih zakona, greške u dijagnostici, nepružanje neophodne medicinske pomoci, odgovornost lekara, greške lekara, pravna i moralna pitanja, itd)

Kursevi trgovinskog prava, seminari, okrugli stolovi i radionice o raznim temama od interesa za sudije trgovinskih sudova organizovani su, uz finansijsku podršku USAID-a, preko konsultantskih kuca Booz Allen & Hamilton tokom 2001. i Price Waterhouse Coopers tokom 2002.

4. 2. Pravosudni centar za obuku i stručno usavršavanje sudija i javnih tužilaca

4. 2. 1. Osnivanje

Postoji puna saglasnost među osnovnim nosiocima procesa reforme pravosuđa da je edukacija članova pravosuđa neophodna polazna osnova za nastavak procesa reforme. Osnivanje jakog nacionalnog centra za edukaciju je najbolje sredstvo kojim se osigurava podesan kapacitet za sprovođenje treninga prilagođen potrebama sudija i javnih tužilaca.

Misija OEBS-a je koordinirala pripremnu fazu osnivanja Pravosudnog centra za obuku i stručno usavršavanje sudija i javnih tužilaca (u daljem tekstu: Pravosudni centar). UNDP je izradio predlog projekta za funkcionisanje Pravosudnog centra, te je uz podršku vlada Kraljevine Holandije i Kraljevine Švedske 6. decembra 2001 potpisan Sporazum o osnivanju Pravosudnog centra. Ovaj sporazum je ispred Vlade Republike Srbije potpisao ministar pravde dr Vladan Batic, a ispred Udruženja sudija Srbije, Predsednik izvršnog odbora Udruženja, Omer Hadžimerovic. Pravosudni centar registrovan je kao institucija u Beogradskom trgovinskom sudu u skladu sa Zakonom o javnim službama.¹⁰ 5. februara 2002.

4. 2. 2. Osnovna tela Pravosudnog centra

Izvršni odbor je najviše nadzorno/administrativno telo Pravosudnog centra i u njegov sastav ulaze predsednik Vrhovnog suda Srbije, Laposava Karamarkovic kao predsednik Izvršnog odbora; zamenik ministra pravde, Dušan Protic; Republički javni tužilac, Siniša Simic, sekretar ministarstva pravde, Bruno Vekaric, sudije Vrhovnog suda Srbije, Vida Petrovic-Škero i Zoran Ivošević; predsednik Okružnog suda u Novom Sadu, Sonja Brkic; predsednik Drugog opštinskog suda u Beogradu, Gordana Mihajlovic; predsednik Opštinskog suda u Obrenovcu, Ante Boškovic i kao predstavnik zaposlenih Pravosudnog centra, Ljiljana Vukovic.

Savetodavni odbor je telo koje pruža podršku i pomoc u izradi strategije rada Pravosudnog centra, kao i u samom radu centra. Savetodavni odbor je održao svoj prvi sastanak 19. juna 2002. i od tada nastavlja sa radom u sledecem sastavu: direktor Pravosudnog centra, Nataša Rašic; programski savetnik UNDP-a, Krister Karphamar (Christer Karphammar); zamenik ministra pravde, Dušan Protic; sekretar ministarstva pravde, Bruno Vekaric; predsednik Vrhovnog suda Srbije, Laposava Karamarkovic; Republički javni tužilac, Siniša Simic; predsednik Udruženja javnih tužilaca Srbije, Dušan Simic; predsednik izvršnog odbora Udruženja sudija Srbije, Omer Hadžimerovic; sudija Milena Savatic; predstavnik ambasade Kraljevine Holandije; predstavnik ambasade Kraljevine

¹⁰ "Službeni glasnik Republike Srbije", br: 42/91 i 71/94

Švedske; predstavnik Fonda za otvoreno društvo; predstavnik UNDP-a; predstavnik Saveta Evrope; predstavnik Misije OEBS-a; predstavnik MKSJ; predstavnik ABA/CEELI-a; predstavnik UNHCHR-a; predstavnik Price Waterhouse Coopers-a; predstavnik EAR-a; predstavnik Svetske Banke; izvršni direktor Fonda za humanitarno pravo, Nataša Kandic; direktor Centra za unapređivanje pravnih studija, prof. dr Vladimir Vodinelić; šef kabineta Ministra inostranih poslova i saradnik Beogradskog centra za ljudska prava, Vesna Petrovic i prof. dr Vojin Dimitrijevic, direktor Beogradskog centra za ljudska prava,.

Programski savet koji ima zadatak da odobri svaki program edukacije, a radi u sledecem sastavu: sudija Vrhovnog suda, Milena Savatic kao predsednik Programskog saveta; prof. Vojin Dimitrijevic; sudija Vrhovnog suda, Dragica Marjanovic; Okružni javni tužilac u Užicu, Milenko Mandić; sudija Okružnog suda u Novom Sadu, Dragica Jeremic; Javni tužilac Prvog opštinskog suda u Beogradu, Goran Ilic i Stariji naučni saradnik Instituta za uporedno pravo, Nataša Mrvić-Petrović.

5. STAVOVI SUDIJA I JAVNIH TUŽILACA O PRAVOSUDNOJ REFORMI U SRBIJI

5.1. POSETE - RAZGOVORI

Kao što je već napred navedeno, krajem avgusta i početkom septembra 2002. godine, Odeljenje za vladavinu prava i ljudska prava Misije OEBS-a, sprovela je istraživanje u opštinskim i okružnim sudovima i tužilaštvima širom Republike Srbije (u 10 gradova u RS ispitano je oko 150 sudija i 70 javnih tužilaca).

Istraživanje se odnosilo ne samo na zakonodavne promene koje su nastale u periodu od oktobra 2000. do danas, nego i na neke druge oblasti kao što su: kaznena politika, saradnja sa policijom, stručno usavršavanje, tehnička opremljenost i modernizacija sudova i tužilaštva i drugo.

NAPOMENA:

Mišljenja koja su ovde navedena ne predstavljaju zvanični stav Misije OEBS-a, već pregled odgovora koje je Misija OEBS-a dobila od sudija i javnih tužilaca. Navedena mišljenja odražavaju stav većine sudija i javnih tužilaca koje je Misija OEBS-a kontaktirala i ne predstavljaju nužno stav svih sudija i javnih tužilaca.

5.1.1. Zakonodavne promene

5.1.1.1. SET PRAVOSUDNIH ZAKONA

5.1.1.1.1. Uloga Visokog saveta pravosuđa

Većina sudija i javnih tužilaca su ocenili da je set pravosudnih zakona, donet novembra 2001. godine u mnogome poboljšao položaj sudija i javnih tužilaca, dok su izmene i dopune ovih zakona donete jula 2002. izazvale veliko nezadovoljstvo i negodovanje.

Prvenstveno je istaknut značaj osnivanja Visokog saveta pravosuđa, kao stručnog, nezavisnog tela, koje Narodnoj skupštini predlaže sudije, državne tužioce, zamenike javnih tužilaca i imenuje sudije porotnike. Time se, prema mišljenju većine članova pravosuđa s jedne strane, garantuje nezavisnost sudstva i obezbeđuje veći uticaj predstavnika pravosuđa i uglednih pravnika na odlučivanje o pitanjima važnim za pravosuđe, a sa druge strane se onemogućuje uticaj političkih stranka na izbor nosilaca pravosudnih funkcija.

Na žalost, usvajanjem izmena i dopuna na set zakona o pravosuđu jula 2002. godine, prekinut je proces poboljšanja statusa nosioca pravosudnih funkcija. Kao prvo, smanjena je nadležnost Visokog saveta pravosuđa. Zakonom o Visokom savetu pravosuđa (iz novembra 2001.), ovo telo je bilo jedino telo nadležno da Narodnoj skupštini predlaže predsednike sudova, sudije i državne tužioce. Međutim, shodno pomenutim izmenama i dopunama, u slučaju da predloženi kandidat ne bude izabran, nadležni odbor Narodne skupštine (Odbor za pravosuđe i upravu) predlaže Narodnoj

skupštini drugog kandidata. Tek ako ni taj kandidat ne bude izabran, Visoki savet pravosuda ponovo utvrđuje predlog. Na ovaj način, Narodnoj skupštini je data mogućnost da odbije kandidate predložene od strane Visokog saveta pravosuda i da izabere one koje predlaže Odbor za pravosude i upravu, čime je ponovo omogućen uticaj politike na izbor nosioca pravosudnih funkcija.

Takođe, veoma je kritikovan i član 15. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o sudijama. Ovim članom je Ministru nadležnom za pravosude, dato u nadležnost da oglašava slobodno mesto predsednika suda, kao i da pribavlja podatke i mišljenja za sve prijavljene kandidate od kolegijuma suda i da ih zajedno sa svojim mišljenjem, dostavlja nadležnom odboru Narodne skupštine.

5. 1. 1. 1. 2. IZBOR CLANOVA VELIKOG PERSONALNOG VECA

Veliko nezadovoljstvo među sudijama i javnim tužiocima su izazvale i izmene (iz jula 2002.) vezane za izbor članova Velikog personalnog veća. Umesto prvobitne odredbe po kojoj je sastav Velikog personalnog veća biran na Opštoj sednici Vrhovnog suda Srbije, prema izmenama ove odredbe, sada sve članove Velikog personalnog veća imenuje Narodna skupština, a na predlog Visokog saveta pravosuda. Na taj način, prema utisku koji imaju članovi pravosuda, ovo Veće sada bira zakonodavna, a ne sudska vlast.

Vrhovni sud je, na inicijativu niza drugih sudova, pokrenuo postupak pred Ustavnim sudom Srbije za ocenu ustavnosti većeg broja izmena i dopuna seta zakona o pravosuđu između ostalih odredbi, kao osporena je bila i odredba kojom se za vreme trajanja mandata predsedniku suda zabranjuje obavljanje sudijske dužnosti. Februara 2003. godine, Ustavni sud Srbije je ovu odredbu proglasio za neustavnu.

Takođe, prema julskim izmenama, pokretanje postupka za utvrđivanje razloga za prestanak dužnosti predsednika suda, vrši i ministar nadležan za pravosude, dok je shodno prvobitnom zakonu tu proceduru pokretao samo predsednik neposredno višeg suda i predsednik Vrhovnog suda Srbije.

Ispitane sudije i javni tužioci su takođe nezadovoljni odredbom kojom je ureden način prestanka dužnosti predsednika suda. Naime, postupak za razrešenje predsednika suda je isti kao i za sudiju, s tim što je predviđeno da navršenje radnog veka i razloge za razrešenje predsednika suda sada utvrđuje nadležni organ Narodne skupštine (Odbor za pravosude i upravu), a ne Veliko personalno veće, kako je to Zakonom o sudijama iz novembra 2001. bilo propisano. Narodna skupština potom odlučuje o razrešenju predsednika suda i ta se odluka objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srbije" Ukoliko se o zahtevu za prestanak dužnosti ne odluci u roku od mesec dana, smatra se da je funkcija predsednika suda prestala nakon mesec dana od dana podnošenja zahteva, što se objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srbije". U svim ostalim slučajevima, funkcija predsednika suda prestaje onog dana koji je naznačen u odluci Narodne skupštine. Na odluku Narodne skupštine o prestanku dužnosti predsednika suda dozvoljena je žalba Ustavnom sudu u roku od 15 dana od dana objavljivanja odluke u "Službenom glasniku Republike Srbije". Predsednik suda koji želi da mu dužnost prestane, podnosi pismeni zahtev nadležnom odboru Narodne skupštine, koji taj zahtev odmah prosleđuje Narodnoj skupštini.

5. 1. 1. 1. 3. APELACIONI SUDOVI

Uvođenje Apelacionih sudova, kao drugostepenih sudova, prema mišljenju mnogih sudija i javnih tužilaca, je skopcano sa tehničkim problemima. Imajući u vidu da ovi sudovi pokrivaju velike teritorije, izvođenje mnogih sudskih radnji će biti znatno skuplje, a kako je istaknuto, materijalna sredstva za rad ovih sudova još nisu obezbeđena (barem ne u potrebnoj meri).

5. 1. 1. 2. ZAKONIK O KRIVICNOM POSTUPKU

5. 1. 1. 2. 1. Nova uloga državnog tužioca

Vecina sudija i tužilaca smatra da položaj državnog tužioca, koji mu je dat novim Zakonikom o krivičnom postupku, predstavlja novinu koja će svakako poboljšati i ubrzati prekrivični i krivični postupak.. Vodeća uloga koja je sada data državnom tužiocu u prekrivičnom postupku, dovede do bolje saradnje sa policijom, ali je istaknuto da je potrebno dati veća ovlašćenja državnom tužiocu prilikom vođenja ovog postupka.

5. 1. 1. 2. 2. Nove vrste krivičnog postupka

Veoma pozitivno je ocenjeno uvođenje dve nove vrste krivičnog postupka i to: postupak kažnjavanja pre glavnog pretresa i postupak za kažnjavanje i izricanje uslovne osude od strane istražnog sudije. Iako su u praksi ovi postupci primenjeni u svega nekoliko sudova, sudije i javni tužioci smatraju da uvođenjem ovih postupaka se ubrzava krivični postupak i sprečava nepotrebno odugovlačenje, a takođe i smanjuju troškovi postupka.

Sa novinom da je prisustvo branioca moguće od samog početka prekrivičnog postupka slažu se i sudije i javni tužioci. Međutim, u vezi ovog pitanja, pojavile su se dve kritike. Kao prvo, rečeno je da se u praksi često javljaju problemi, jer advokati ne žele da dodju na saslušanje ukoliko im ne bude plaćen njihov dolazak. Kao drugo, javni tužioci smatraju da je prisustvo tužilaca saslušanju osumnjicenog dovoljna garancija za poštovanje ljudskih prava osumnjicenog. Tako da, shodno navodima tužilaca, odredba kojom se navodi da izjava osumnjicenog data bez prisustva njegovog branioca se mora izuzeti iz spisa i da se ne može u kasnijem postupku koristiti kao dokaz, vodi omalovažavanju tužilaca.

Novi Zakonik sadrži u sebi odredbe koje su dobre, ali ne mogu da se sprovedu u praksi zbog ne postojanja materijalnih uslova. Naime, ovaj Zakonik je preambiciozan za uslove kakvi su momentalno u Srbiji. Tako na primer odredba kojom je se daje mogućnost prisluškivanja telefonskih razgovora, ili odredbe vezane za prepoznavanje učinioca krivičnih dela ili vizuelnog posmatranja, predstavljaju dobre novine, ali je problem što nema tehničke opreme niti odgovarajućih prostorija, za sprovođenje ovakvih radnji. Nadalje, problem se javlja i kod nedostatka obučeniha lica koja bi bila u mogućnosti da stručno i profesionalno urade propisane radnje.

Kao veliki nedostatak novom Zakoniku, navodi se ne postojanje saslušanja po zamolnici, što otežava rad sudu i dovodi do odugovlačenja postupka.

Takođe se istice da je novim Zakonikom okrivljeni doveden u povlašćen položaj u odnosu na oštećenog, čija su prava ostala totalno nezaštićena.

Jedan od problema koji su sudije isticali jeste njihova obaveza da prilikom pisanja presuda i dalje moraju do najsitnijih detalja da obrazlažu svoju odluku. U tom slučaju se, prema njihovom mišljenju, dovodi u pitanje načelo slobodne ocene suda prilikom donošenja presude.

5. 1. 1. 3. KRIVICNI ZAKON SRJ I KRIVICNI ZAKON RS

Što se tiče krivičnih materijalnih zakona, oni ne odgovaraju sadašnjim potrebama. Odredbe su dosta nejasne i neprecizne što otvara mogućnost manipulacije. Zakoni su brojni, komplikovani, ne usklađeni i često se preklapaju. Zbog toga je predloženo da sva krivična dela budu obuhvaćena jednim zakonom.

5. 1. 1. 4. ZAKON O ORGANIZACIJI I NADLEŽNOSTI DRŽAVNIH ORGANA U SUZBIJANJU ORGANIZOVANOG KRIMINALA

Novi Zakon o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala je ocenjen kao dobar, mada neki od ispitanika smatraju da je suvišan.

5. 1. 1. 5. KAZNENA POLITIKA

S obzirom da je broj teških krivičnih dela u porastu, većina ispitanika je istakla da je potrebno pooštriti kaznenu politiku. Ona ne sme biti stvar političke kampanje, nego mora biti u korelaciji sa kretanjem kriminaliteta.

Sadašnja kaznena politika je neprimereno blaga. Kazne se kreću u granicama minimuma, a sudovi često ublažavaju kazne ispod minimuma. Postoje velike razlike u kaznenoj politici od mesta do mesta, što je nedopustivo. Potrebno je izvršiti usklađivanje kaznene politike i zauzeti jedinstveni stav u pogledu izricanja kazni.

Uslovne osude se veoma često izricu. One nemaju nikakav uticaj na osuđene. Zato je potrebno za neka dela omogućiti izricanje imovinskih kazni, čime bi se i broj izrečenih uslovnih osuda smanjio. Takođe, ne vodi se evidencija o ponašanju osuđenog u toku vremena proveravanja.

Javnim tužiocima su date instrukcije da moraju da se žale na svaku presudu, a ukoliko to ne učine moraju da pišu obrazloženje zašto se nisu žalili.

5. 1. 1. 6. SARADNJA SA POLICIJOM

Govoreći o odnosu sa policijom, velika većina sudija i tužilaca je nezadovoljna njime. Pretežno taj loš odnos sa policijom zasnovan je na neznanju i ne stručnosti policije. Često se dešava da policija ne obavesti tužilaštvo o pokretanju postupka i direktno slučaj prosleđuje istražnom sudiji, zaobilazeći tužilaštvo.

Nadalje, tehnička opremljenost policije je veoma loša. Policija često na uvidajima nema ni najosnovnija sredstva za rad.

5. 1. 1. 7. ZAKON O PARNICNOM POSTUPKU

Najviše kritikovan zakon je Zakon o parničnom postupku. Prema mišljenju sudija i tužilaca, hitno je potrebno doneti nov zakon koji će odgovarati sadašnjim potrebama.

Veliki problem u parničnom postupku predstavlja dostavljanje. To pitanje treba drugačije rešiti, jer važeće odredbe u mnogome dozvoljavaju zloupotrebu, koja dovodi do odugovlačenja postupka.

Parnični postupak bi trebalo urediti tako da veliki broj sporova bude rešeno pre izlaska na sud. Medijacija, iako je kritikovana od jednog broja sudija, u principu je ocenjena kao dobra novina, koja bi se svakako trebala uvesti u Zakon o parničnom postupku. No, o medijaciji će biti reči kasnije, u posebnom odeljku.

Kada se govori o Zakonu o parničnom postupku, jedan od problema koji se takođe pojavljuje, jeste obaveza suda da savetuje neuku stranku o njegovim procesnim pravima. Ova odredba je potpuno apsurdna, jer se sud stavlja u poziciju da u istoj pravnoj stvari bude i savetodavno telo i organ koji presuduje. Time se dovodi u pitanje i objektivnost prilikom donošenja presude.

Takodje, shodno važećem zakonu, sud je obavezan da pribavlja dokaze i utvrđuje tačnost podnešenih dokaza. Imajući u vidu da u parničnom postupku stranke same iniciraju postupak, onda je i logično da one same pribavljaju dokaze, te postojanje ovakve odredbe u mnogome oduglovači postupak.

Zakonom bi trebalo obavezati stranke da iznose dokaze u samoj tužbi i na početku postupka. Mogućnost isticanja novih dokaza u žalbi treba ograničiti na izuzetne slučajeve. Stranke bi trebale biti obavezane da u tim izuzetnim slučajevima, takav svoj postupak moraju obrazložiti u žalbi.

Potrebno je promeniti i odredbe koje se odnose na izuzeće sudija, jer postoji velika zloupotreba po ovom pitanju.

5. 1. 2. Edukacija

Veliko je nezadovoljstvo među sudijama i tužiocima, kvalitetom i organizacijom postojećih seminara. Na seminarima se pojavljuju skoro uvek isti predavaci (pretežno sudije Vrhovnog suda ili sudije Okružnog suda u Beogradu). Zbog ovakvog odnosa, mnoge sudije i tužioci su kivni. Navode da i po drugim okružnim sudovima postoje kompetentne sudije, koje bi se mogle pojaviti u ulozi predavaca na seminarima.

U okviru okružnih sudova, mnogi sudovi organizuju seminare, koji su mnogo kvalitetniji. Na njima se obično raspravlja o aktuelnim temama i problemima, a i rad se odvija u manjim grupama, što se pokazalo mnogo boljim i praktičnijim. Mnoge sudije i tužioci su pokazali dobru volju da se ovakvi seminari organizuju u saradnji više sudova.

Istaknuto je da je posebno potrebna edukacija u oblasti radnog prava, privrednog kriminala, jer se često nalaze u situaciji kada ne mogu da prate izlaganja veštaka, niti da kontrolišu njihov rad. Takode im je potrebna i edukacija u vezi korišćenja kompjutera.

5. 1. 3. Tehnicka opremljenost / Modernizacija

Celokupna situacija u vezi tehnicke opremljenosti sudova i tužilaštva je veoma loša. Iako je mali broj sudova dobilo kompjutere i jedan sud telefonsku centralu, još uvek veliki broj njih nema kompjutere, mašine za kucanje su stare i dotrajale, nema dovoljan broj kancelarija.

Takodje, veliki problem predstavlja i nedostatak pravne literature, koju ne mogu da nabavljaju u dovoljnom broju, jer nemaju sredstva za to.

5. 1. 4. Medijacija

Kao što je napred navedeno, iako su neke sudije i tužioci kritikovali medijaciju, većina njih smatra da bi se uvođenjem medijacije u pravni sistem ubrzao i olakšao rad suda.

Tokom septembra 2002. godine, u dogovoru sa predsednicima Okružnih sudova Srbije, Vrhovni sud Srbije je u svim Opštinskim sudovima na teritoriji Srbije, organizovao "Nedelju poravnanja". Međutim, mnoge sudije i tužioci su se žalili da ova akcija nije bila dobro organizovana, jer nikakva uputstva i instrukcije o sprovođenju medijacije nisu dobili od Vrhovnog suda, osim obaveštenja u biltenu Vrhovnog suda.

Prilikom sprovođenja našeg istraživanja, imali smo prilike da razgovaramo sa sudijama koji su učestvovali u akciji "Nedelje poravnanja" i oni su veoma zadovoljni postignutim rezultatima.

"Nedelju poravnanja" su vodili sudije Okružnih sudova u penziji. Vecina sudija je istakla da je iskustvo starijih kolega bilo od velike pomoci. Neki od predmeta su rešeni u prvoj nedelji medijacije, za neke je zakazano novo rocište, dok ce neki biti rešeni u redovnom parnicnom postupku.

Za rešavanje predmeta putem medijacije određeni su predmeti stariji od tri godine. Tokom procesa medijacije, u sudnici su bile prisutne parnicne stranke, njihovi zastupnici i medijator. Postupajucim sudijama bilo je zabranjeno da prisustvuju postupku medijacije. Nakon postupka medijacije, ukoliko je došlo do poravnanja medu parnicnim strankama, postupajuci sudija je bio pozivan da sacini poravnanje u pismenoj formi. Medutim, ukoliko nije došlo do poravnanja medu strankama, medijator nije smeo da obavesti postupajuceg sudiju o samom toku postupka medijacije. Uzimajuci u obzir cinjenicu da postupajucim sudijama nije bilo dozvoljeno da prisustvuju samoj medijaciji, neki medijatori nisu pravili zapisnike o toku postupka medijacije.

Medijatori su bili veoma zadovoljni rezultatima prve "Nedelje poravnanja". Istakli su da nisu imali nikakvih primedbi na rad zastupnika stranaka, dapace, veliki broj zastupnika je pokazalo dobru volju da pomognu postizanje poravnanja medu strankama.

5. 1. 5. Ostale primedbe

Sve sudije su kao veliki problem istakle njihovu prenatrpanost velikim brojem predmeta. Takode, smatraju da mesечно merenje rada, kroz broj završenih predmeta je neprimereno.

Ne postoji jedinstveni stav sudija oko saradnje Opštinskih i Okružnih sudova. Mnoge sudije su stavljale primedbe da instrukcije dobivene od Okružnih sudova cesto nisu dovoljno precizne i jasne.

Mnoge sudije su se žalile na saradnju sa Vrhovnim sudom Srbije. Oni su isticali da Vrhovni sud Srbije cesto veoma kasno zauzme svoj stav po nekim pitanjima. Takode, u praksi se dešava da Vrhovni sud promenu svog stava objavi dosta kasno, ili pak svoj stav po određenom pitanju menja dosta cesto, što dovodi do pravne nesigurnosti.

Veliki broj kritika je upucen i na ponašanje stranaka, sudija, veštaka. Veoma cesto stranke se ponašaju nevaspitano - ne isključuju svoje mobilne telefone tokom sudenja, pricaju bez dozvole sudije itd. Šta više, mnogi advokati su totalno ne profesionalni i vrlo cesto dodu na rocište ili pretres ne spremni.

Posebno je istaknuto da je potrebno regulisati rad veštaka. Vecina sudija i tužilaca je potvrdilo da veliki broj veštaka nije strucan da vrši svoj posao. Jedan od velikih problema predstavlja i korupcija veštaka, koja dovodi do veoma razlicitih nalaza po istom pitanju od strane razlicitih veštaka.

---

5. 2. UPITNICI

---

5. 2. 1. Uvod

U okviru drugog dela istraživanja, Misija OEBS-a je pripremila upitnike i distribuirala ih svim opštinskim i okružnim sudovima, kao i svim opštinskim i okružnim tužilaštvima, u Srbiji, kako bi se identifikovali ključni problemi sa kojima se sudije i tužioci susreću u svom svakodnevnom radu.

Osnovna ideja je bila da se sakupe i objedine njihovi odgovori i stručni stavovi, imajući u vidu da sudije i tužioci imaju vodeću ulogu u reformi pravosudnog sistema.

U tom smislu, ovi upitnici, ispunjeni na autonomnoj i anonimnoj osnovi od strane sudija i tužioca, trebalo bi da budu objektivni pokazatelji njihovih mišljenja u vezi zakona koje primenjuju, izmena i dopuna zakona, problematičnih odredbi, stvarnih prepreka na koje nailaze u praksi, stručnog odnosa sa višim instancama, neophodno i poželjno dalje usavršavanje.

5. 2. 2. Metodologija

U cilju dobijanja relevantnih informacija Misija OEBS-a je poslala upitnike u 15 okružnih sudova, 105 opštinskih sudova, 15 okružnih javnih tužilaštva i 95 opštinskih javnih tužilaštava. Od tog broja, dobijeno je ukupno 239 odgovora od strane sudija i 99 odgovora od strane tužioca. To je veoma mali broj onih koji su odlučili da ispune upitnik.

Upitnik za sudije sadržao je sledeća pitanja:

1. Koliko godina radite kao sudija?
2. Koja je vaša trenutna referada?
3. Koliki je vaš mesecni priliv predmeta po oblastima kojima se bavite?
4. U okviru oblasti kojima se bavite, koje biste zakone (usvojene u periodu od oktobra 2000 do danas) izdvojili kao zakone koji su uneli najviše poboljšanja u naš pravosudni sistem?
5. Koja biste zakonska rešenja iz tih zakona izdvojili kao ona koja su donela najviše poboljšanja u praksi?
6. Da li u tim zakonima postoje zakonska rešenja koja su vam otežala rad, a ako postoje, navedite najznacajnija?
7. Da li smatrate da neki od pozitivno pravnih propisa (prvenstveno zakona) treba izmeniti, ukinuti ili dopuniti? Iz kojih razloga?
8. Imate li primedbi na postupanje drugostepenog suda u postupcima u kojima su ukinute vaše odluke?
9. Da li svaka odluka neposredno višeg suda, kojom je vaša prvostepena odluka ukinuta i predmet vraćen na ponovno sudjenje, sadrži nalog kako postupiti u ponovnom postupku? Da li su nalozi jasni i konkretni?
10. U kojim oblastima vam je potrebno stručno usavršavanje koje bi vam olakšalo postupanje u predmetima?
11. Na koliko seminara, ili sličnih organizovanih načina stručnog usavršavanja, ste bili tokom prethodne dve godine? Da li su vam oni pomogli u praksi?
12. Na koji način bi se, po vašem mišljenju, mogao unaprediti rad u sudu?

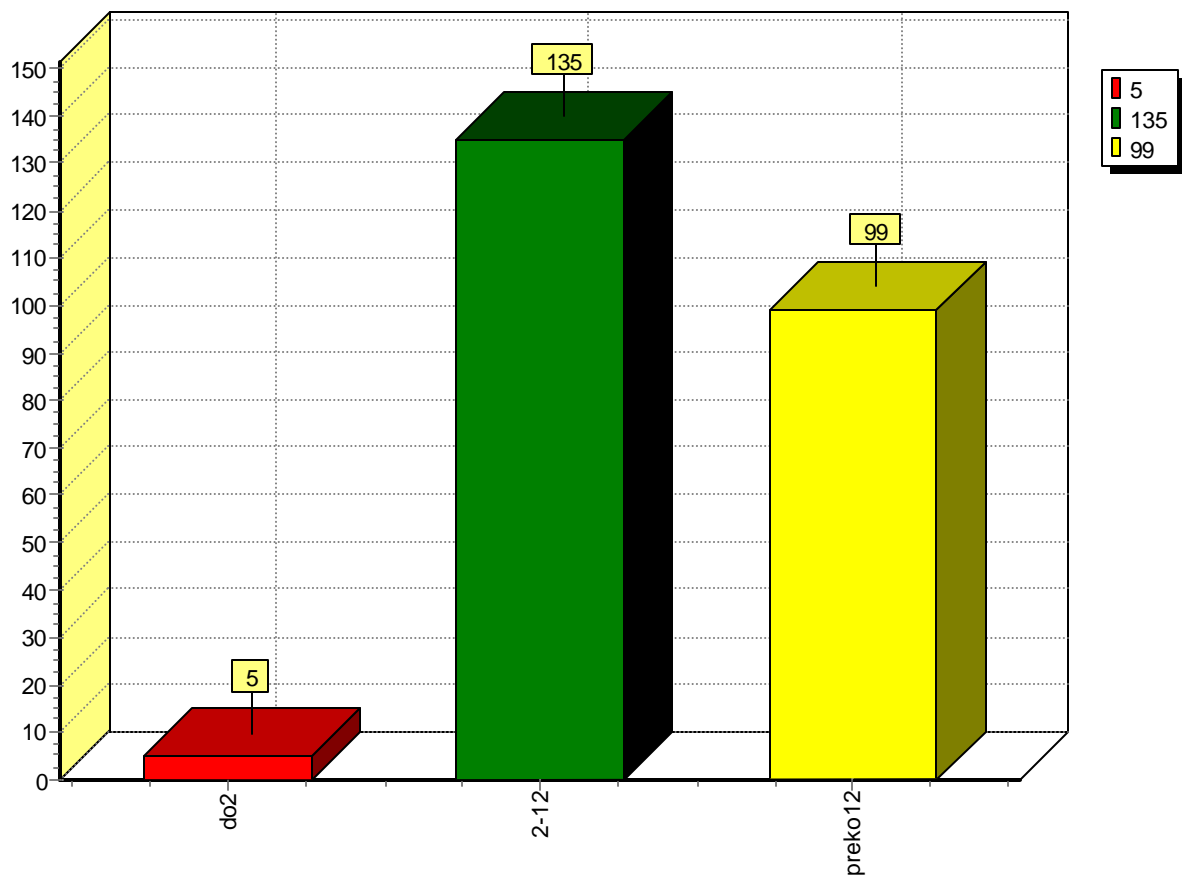
Upitnik za tužioce sadržao je sledeca pitanja:

1. Koliko godina radite kao tužilac?
2. Koja je vaša trenutna referada?
3. Koliki je vaš mesecni priliv predmeta po oblastima kojima se bavite?
4. U okviru oblasti kojima se bavite, koje biste zakone (usvojene u periodu od oktobra 2000 do danas) izdvojili kao zakone koji su uneli najviše poboljšanja u naš pravosudni sistem?
5. Koja biste zakonska rešenja iz tih zakona izdvojili kao ona koja su donela najviše poboljšanja u praksi?
6. Da li u tim zakonima postoje zakonska rešenja koja su vam otežala rad, a ako postoje, navedite najznacajnije?
7. Da li smatrate da neki od pozitivno pravnih propisa (prvenstveno zakona) treba izmeniti, ukinuti ili dopuniti? Iz kojih razloga?
8. Koji su najznacajnije problemi s kojima se susrecete u radu?
9. Kako biste okarakterisali svoju saradnju sa ostalim istražnim organima?
10. U kojim oblastima vam je potrebno strucno usavršavanje koje bi vam olakšalo postupanje u predmetima?
11. Na koliko ste seminara, ili slicnih organizovanih nacina strucnog usavršavanja, bili tokom prethodne dve godine? Da li su vam pomogli u praksi?
12. Na koji nacin bi se, po vašem mišljenju, mogao unaprediti rad u tužilaštvu?

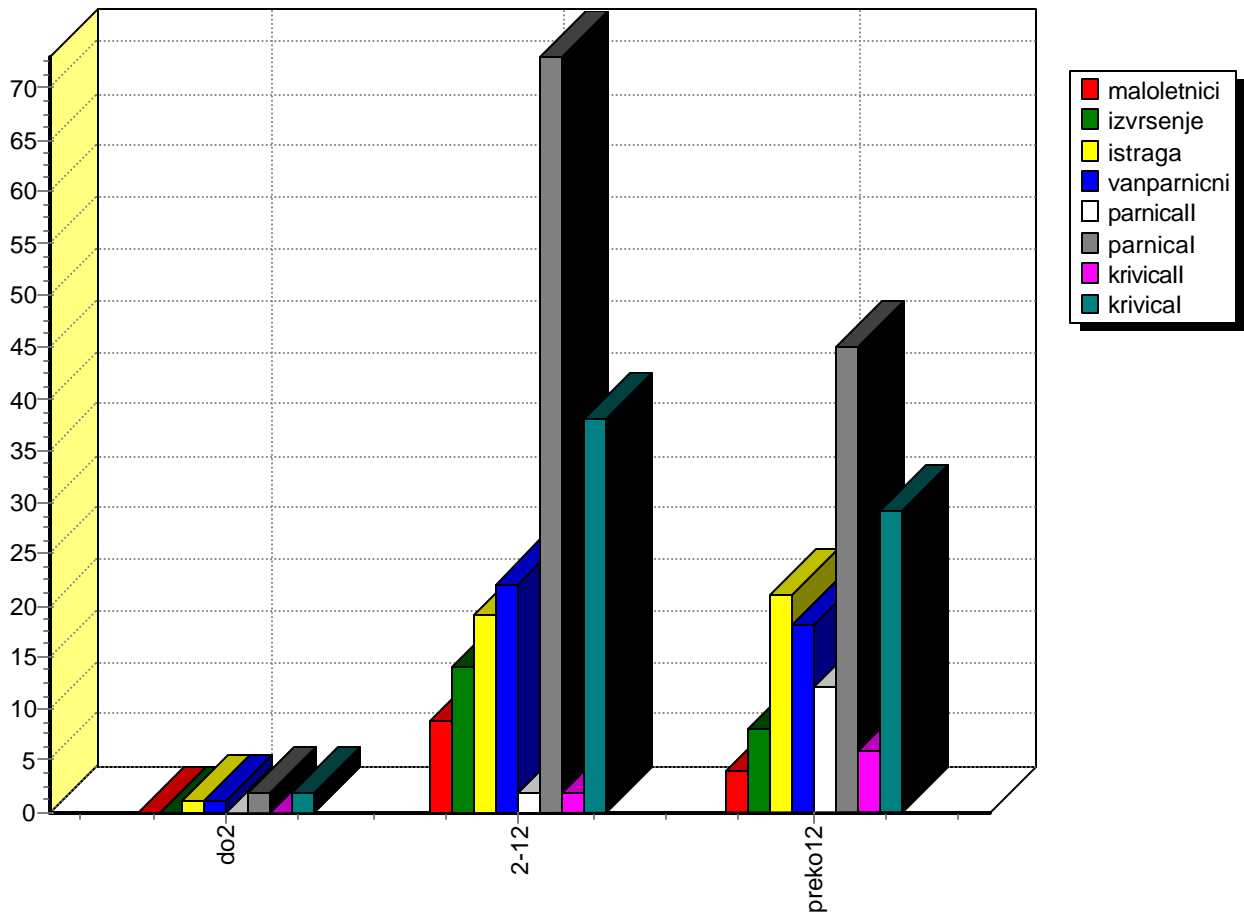
U poglavlju A obradeni su odgovori dobijeni od strane sudija opštinskih i okružnih sudova, a u poglavlju B odgovori dobijeni od strane opštinskih i okružnih tužilaštava.

5. 2. 3. Poglavlje A - SUDIJE

5. 2. 3. 1. Profesionalni rad

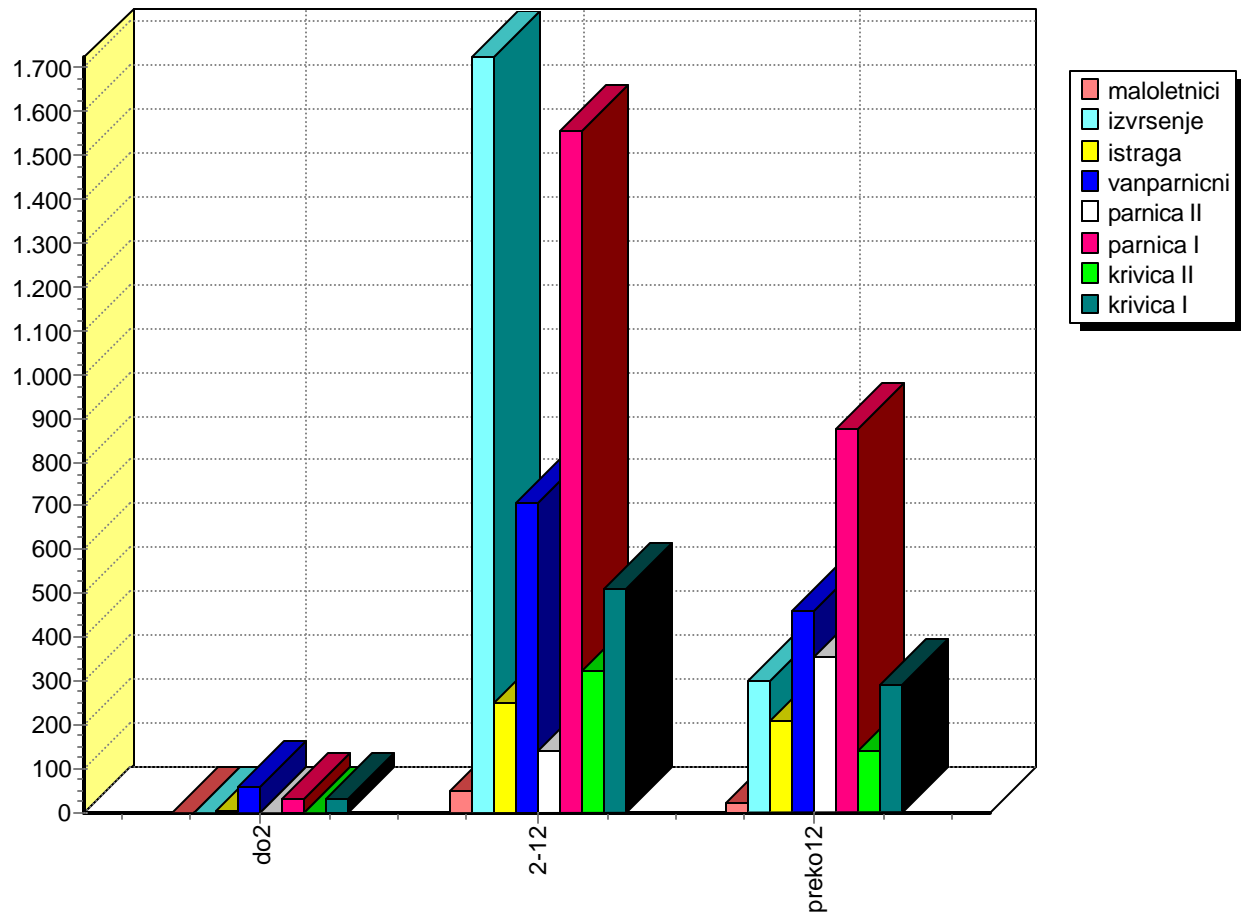
Ovaj grafikon pokazuje osnovnu strukturu radnog iskustva ispitanih sudija. Možemo da primetimo da sudije koje su ispunile upitnik uglavnom rade između 2 i 12 godina.

Trenutna referada:

(statistika u odnosu na 239 odgovora)

1. Krivici postupak, prvi stepen – 69.
2. Krivici postupak, drugi stepen- 8.
3. Istraga – 41.
4. Maloletnici- 13.
5. Parnicni postupak, prvi stepen- 120.
6. Parnicni postupak, drugi stepen- 14.
7. Vanparnicni postupak- 41.
8. Izvršni postupak- 22.

Što se tice mesecnog priliva predmeta i godina radnog iskustva situacija je sledeca:

- **Krivica, u prvom stepenu:**

- do 2 godine---28 predmeta
- od 2 do 12 godina---512 predmeta
- preko 12 godina---291 predmeta

- **Krivica, u drugom stepenu:**

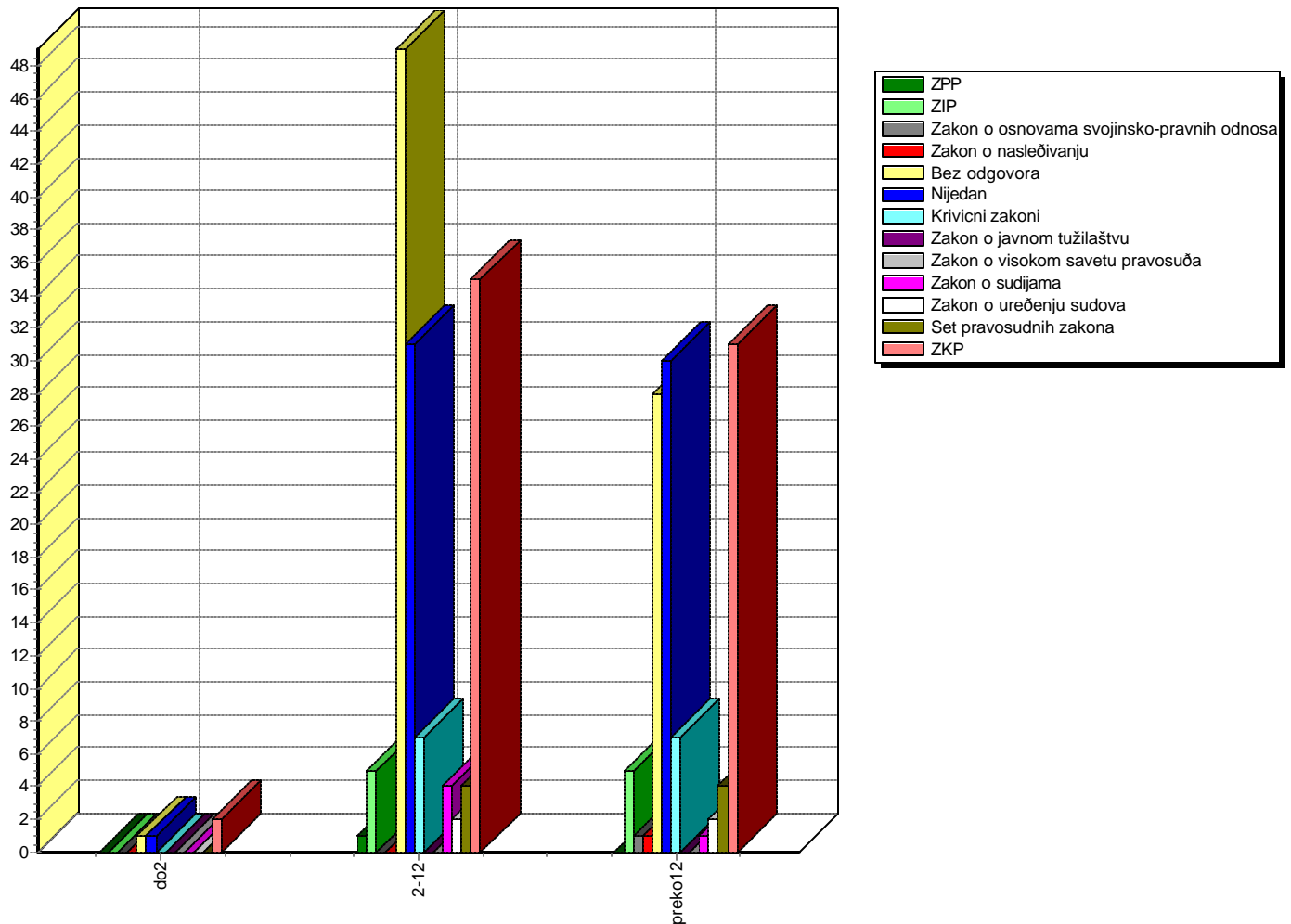
- do 2 godina---0 predmeta
- od 2 do 12 godina---320 predmeta
- preko 12 godina ---140 predmeta

- **Istraga:**
  - a) do 2 godine---0 predmeta
  - b) od 2 do 12 godina---141 predmeta
  - c) preko 12 godina---357 predmeta
- **Maloletnici:**
  - a) do 2 godine---0 predmeta
  - b) od 2 do 12 godina---48 predmeta
  - c) preko 12 godina---18 predmeta
- **Parnica, u prvom stepenu:**
  - a) do 2 godine---29 predmeta
  - b) od 2 do 12 godina---1553 predmeta
  - c) preko 12 godina---880 predmeta
- **Parnica, u drugom stepenu:**
  - a) do 2 godine---0 predmeta
  - b) od 2 do 12 godina---141 predmeta
  - c) preko 12 godina---357 predmeta
- **Vanparnica:**
  - a) do 2 godine---60 predmeta
  - b) od 2 do 12 godina---705 predmeta
  - c) preko 12 godina---462 predmeta
- **Izvršenje:**
  - a) do 2 godine---0 predmeta
  - b) od 2 do 12 godine---1726 predmeta
  - c) preko 12 godina---302 predmeta

Ukupan mesecni priliv predmeta:

- Krivica, u prvom stepenu - 831.
- Krivica, u drugom stepenu - 460.
- Parnica, u prvom stepenu - 2462.
- Parnica, u drugom stepenu - 498.
- Vanparnica - 1227.
- Istraga - 465.
- Izvršenje - 2028.
- Maloletnici - 66.

5. 2. 3. 2. Stav sudija o zakonodavnim izmenama

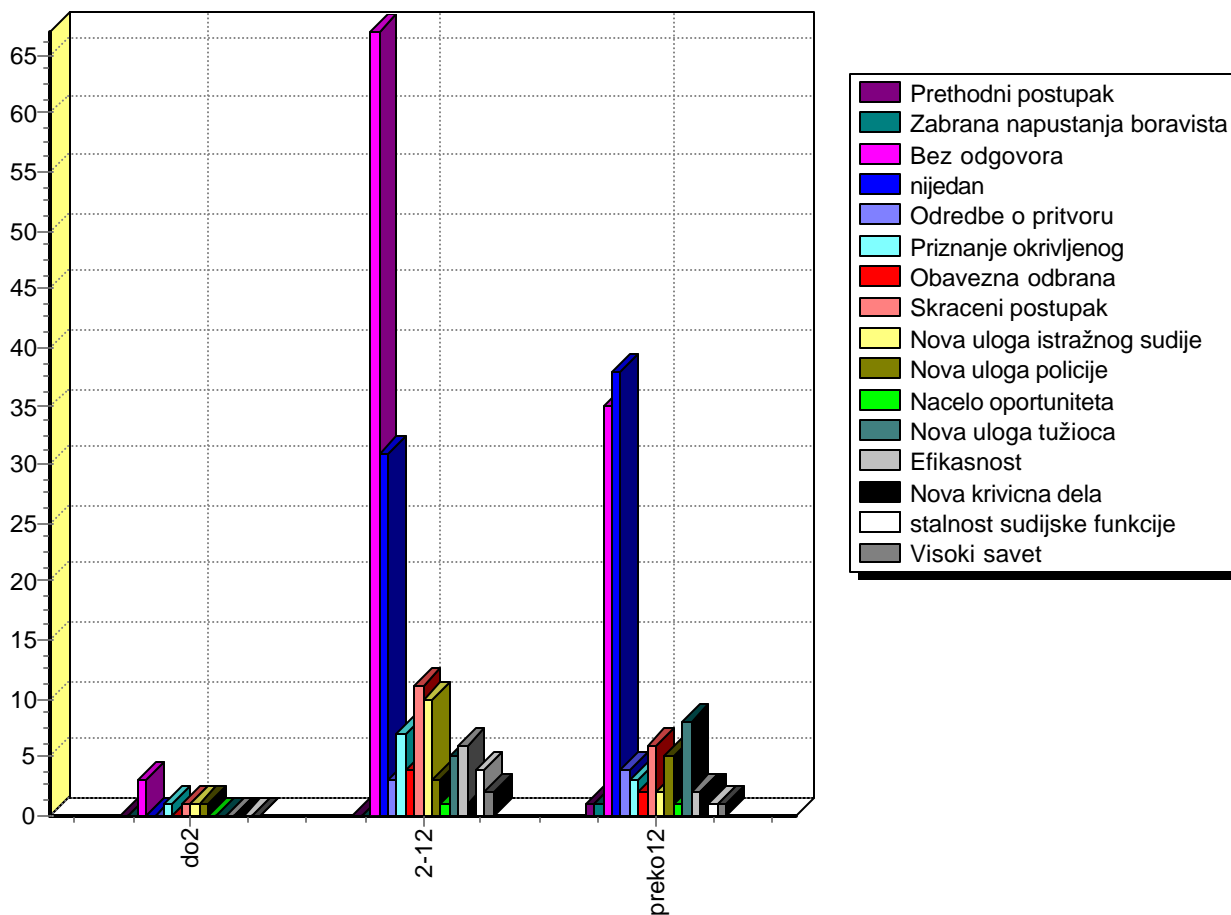
Na pitanje koje bi zakone, ili izmene postojećih zakona (od oktobra 2000 do danas), sudije izdvojile kao najvažnije, odgovori se razlikuju:

Vecina (62,82%) nije uopšte odgovorila na ovo pitanje, a po njihovom mišljenju ostalih, nije donet nijedan novi zakon i izmena koji su uneli normativno poboljšanje.

Suprotno gore navedenom, bilo je mnogo odgovora u kojima su sudije izdvojile novi Zakonik o krivicnom postupku i izmene saveznog i republickog Krivicnog zakona, kao veoma znacajna zakonodavna rešenja.

Važan podatak je da su sve sudije istakle da je paket pravosudnih zakona bio veoma pozitivan za citavo pravosude, kao i to da su amandmani i izmene iz jula 2002. godine, bile retrogradne i korak unazad za citavo pravosude.

Odgovori sudija vezani za Zakone i odredbe koji su doneli poboljšanje u praksi:

- Zakon o sudijama, odredba kojom se reguliše stalnost sudijske funkcije.
- Ideja i uloga Visokog saveta pravosuda (pre amandmana i izmena iz jula 2002. godine).

Krivicni zakoni:

- Nova krivicna dela.
- Pooštavanje kaznene politike.

Zakonik o krivicnom postupku:

- Efikasnost postupka.
- Nova, vodeca uloga državnog tužioca.
- Nacelo oportuniteta.
  - Izmene koje se odnose na ovlašćenja policije.
  - Nova uloga istražnog sudije.
  - Clan 71. koji reguliše obaveznu odbranu.
  - Clanovi 141.-147. koji regulišu pritvor.
  - Clan 236. po kojem državni tužilac može da odloži krivicno gonjenje za krivicna dela za koja je predviđena novcana kazna ili kazna zatvora do tri godine, ako osumnjiceni prihvati jednu ili više mera koje su propisane Zakonikom.
  - Clan 327. koji reguliše priznanje optuženog u dokaznom postupku.
  - Odredbe koje se odnose na skraceni postupak.
  - Glava XXVII kojom se regulišu postupci za izricanje krivicnih sankcija bez glavnog pretresa, posebno clan 449. koji se odnosi na postupak za kažnjavanje pre glavnog pretresa.
  - Clan 455. koji se odnosi na kažnjavanje i izricanje uslovne osude od strane istražnog sudije.

Važno je naglasiti da su skoro svi odgovori sudija u pogledu pozitivnih zakonskih izmena bili nepodeljeni.

Sudije su istakle identicne odredbe Zakonika o krivicnom postupku kao dobra rešenja koja im pomažu u praksi.

Odgovori sudija vezani za zakone i odredbe koji su po mišljenju sudija loši i u praksi im stvaraju probleme:

Zakonik o krivicnom postupku:

- Prevelika zaštita okrivljenog u odnosu na oštećenog koji je potpuno nezaštićen.
- Clan 246. propisuje sledece: "U toku istrage istražni sudija može poveriti izvršenje pojedinih istražnih radnji, osim saslušanja okrivljenog, istražnom sudiji suda na cijem podrucju treba preduzeti te radnje..."
U vezi ovog zakonskog rešenja sudije su naglasile da im nemogucnost da istražni sudija po zamolnici sasluša okrivljenog otežava rad, jer nemaju ni dovoljno sudija, ni dovoljno vozila za rad.
- Clan 251. koji propisuje obavezno prisustvo državnog tužioca saslušanju okrivljenog zadaje im teškoce, jer nemaju dovoljno kadrova.
- Interesantno je da su sve sudije posebno isticale da nova zakonska rešenja ne prate realne mogucnosti i uslove za rad sudija.

Krivicni zakoni:

- Generalna primedba je da bi nova krivicna dela, a posebno krivicna dela vezana za oblast organizovanog kriminala, korupcije i privrednog kriminala, trebalo preciznije definisati.

Na pitanje da li smatraju da neke od pozitivno pravnih propisa treba izmeniti, dopuniti ili ukinuti, sudije koje su popunile upitnik odgovorile su sledece:

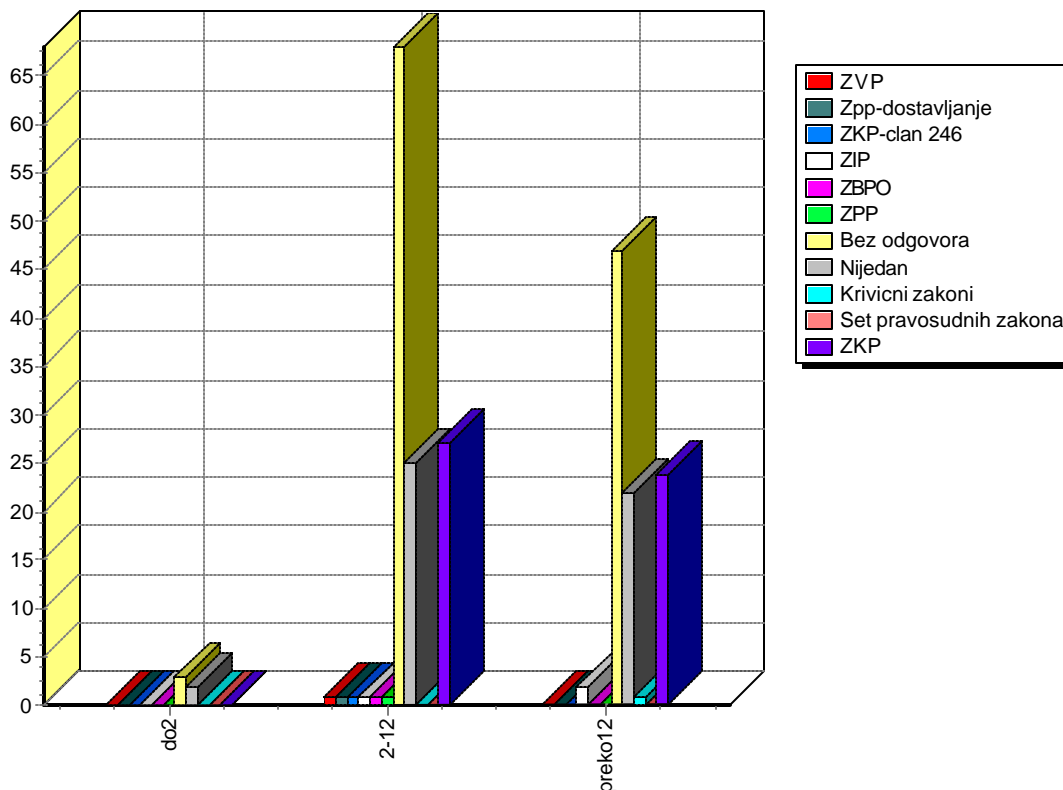
Zakon o parnicnom postupku - Interesantno je da su se sve sudije složile da su odredbe ovog zakona potpuno zastarele i da ga treba, u što hitnijem roku, harmonizovati sa sadašnjim uslovima. Posebno su ukazali na to da sve odredbe treba da budu što jednostavnije i potpuno precizne.

Sudije su naglasile da određene odredbe ovog zakona direktno doprinose odugovlacenju procesa i zloupotrebi prava.

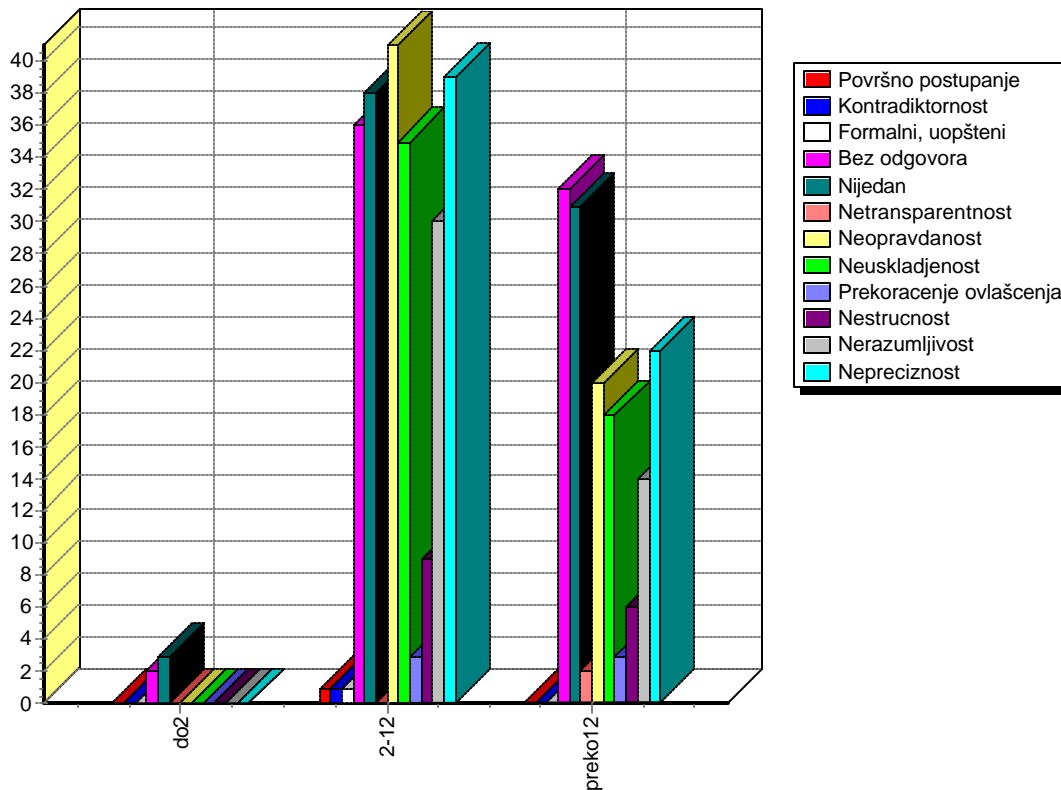
- U tom smislu, po njihovom mišljenju, obrazloženje presude treba da bude krace.
- Sudije su naglasile da imaju velikih problema u radu, jer strane u postupku ne pružaju dokaze na vreme. Cesto se dešava da se u žalbenom postupku isticu novi dokazi bez posebnog obrazloženja. Zakon o parnicnom postupku mora precizno da reguliše ovu situaciju.
- Odredbe koje im zadaju najviše problema u praksi su one koje se odnose na dostavljanje (clanovi 133.-149.). Ove odredbe ostavljaju mnogo prostora za zloupotrebe, što vodi do nemogućnosti vodenja i produžavanja postupka.

Zakonik o krivicnom postupku - 47 ispitanih sudija misli da odredbe ovog zakona moraju biti preciznije i jasnije. Takode, Zakonik treba uskladiti sa sadašnjom, a mogucom, tj. realnom, situacijom. Kaznena politika, po mišljenju vecine sudija, mora biti oštrija.

Pored navedenih zakona, sudije su, u cilju poboljšanja svog rada, navele sledece zakone kao zakone koje treba hitno izmeniti: Krivicni zakon Republike Srbije, Zakon o izvršnom postupku, Zakon o vanparnicnom postupku, Zakon o radu, Zakon o obligacionim odnosima, Zakon o osnovama svojinsko pravnih odnosa, Zakon o stanovanju, Zakon o nasleđivanju, Zakon o braku i porodicnim odnosima.

5. 2. 3. 3. Odnos sa višim instancama

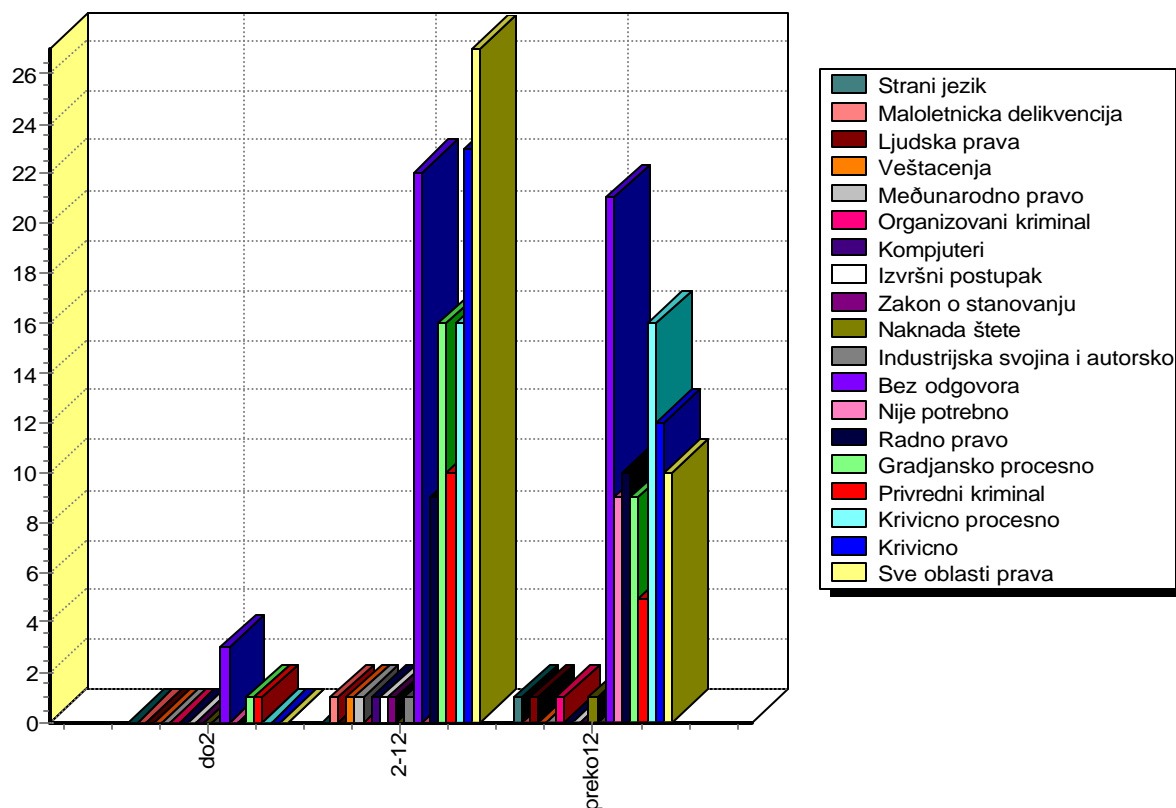

U pogledu odnosa sa višim instancama, odnosno na pitanje kakvi su nalozi i instrukcije viših sudova, a vezano za presude nižih sudova, većina ispitanih sudija (40%) misli da su nalozi viših sudova neprecizni i nerazumljivi, neuskladeni sa sudskom praksom. Neki od odgovora (20%) ukazuju na činjenicu da su nalozi viših instanci uopšteni, formalni i površni. Ostale sudije nemaju zamerke ili nisu odgovorile na ovo pitanje.

Na pitanje da li odluke viših instanci uopšte sadrže neke instrukcije, od 239 ispitanih sudija njih 115 dalo je pozitivan odgovor, 29 negativan, 59 misli da te odluke uglavnom sadrže instrukcije, a 36 sudija nije odgovorilo na ovo pitanje.

U odnosu na pitanje da li su pomenuti nalozi konkretni, tj. precizni i jasni, 59 sudija misli da jesu, njih 79 misli da nisu, 65 sudija je odgovorilo da su uglavnom konkretni i jasni, a 36 nije odgovorilo na ovo pitanje.

5. 2. 3. 4. Edukacija

Vecina sudija nije pohađala nijedan stručni seminar zbog nedostatka sredstava u sudskom budžetu za ovaj vid edukacije.

Sudije su izrazile želju da pohađaju stručna predavanja koja se odnose na celokupnu krivičnu i krivično procesnu materiju, a posebno privredni kriminal, organizovani kriminal, maloletničku delikvenciju, kao i građansku materiju, oblast ljudskih prava, radno pravo i izvršni postupak.

Alarmantna je činjenica da su se sudije uglavnom izjašnjavale da im je potrebna dodatna edukacija o privrednom kriminalu i organizovanom kriminalu, jer su ova krivična dela u porastu.

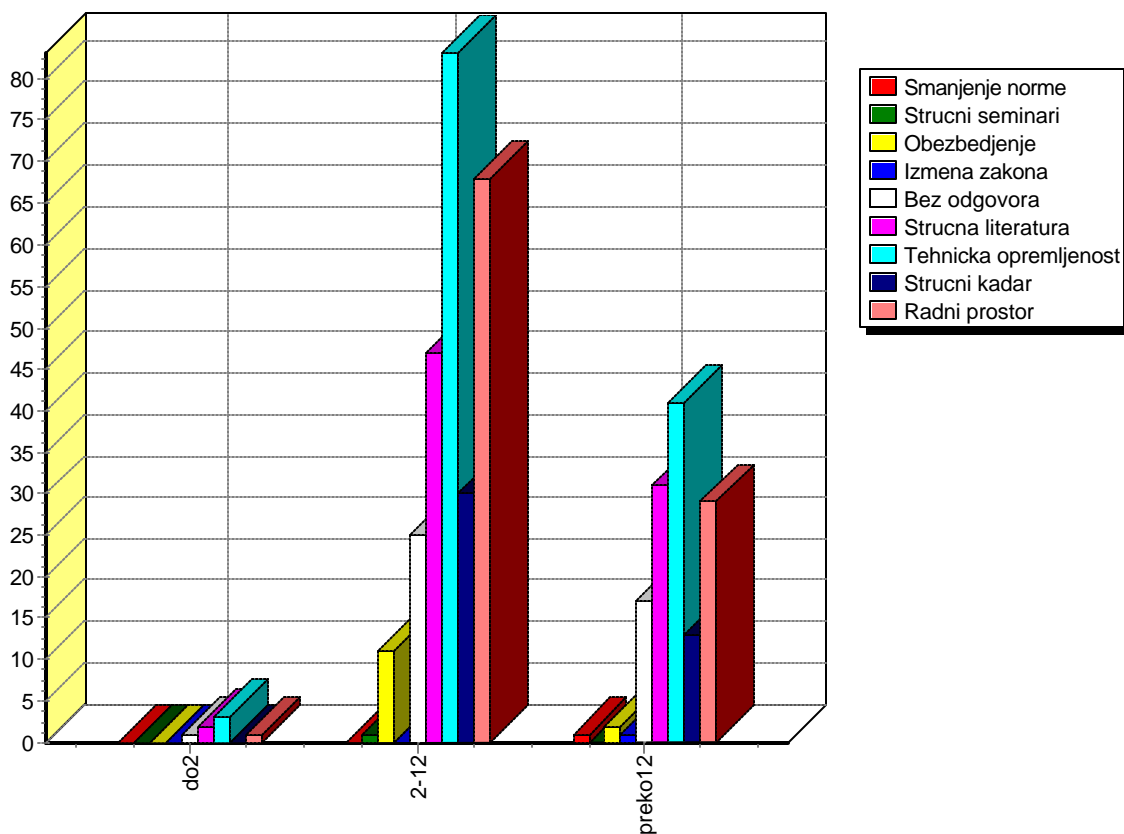
Dalje, istakli su da bi bilo više nego poželjno da pohađaju dodatna predavanja koja se odnose na sve vrste veštacenja, konkretno - na koji način i koja pitanja iz pojedinih oblasti da postave veštacima.

Sudije su izrazile želju da pohađaju obuku za rad na kompjuterima i kurseve stranih jezika.

78 sudija odgovorilo je da su seminari koje su pohađali bili veoma korisni, dok je njih 61 odgovorilo da im je ovakva vrsta edukacije bila tek delimično od pomoći. Ipak, 28 je dalo negativan odgovor na ovo pitanje. 9 sudija koji su ispunili upitnik misli da im stručno usavršavanje nije potrebno, a 46 nije odgovorilo na ovo pitanje.

Vecina sudija smatra da su strucna usavršavanja neophodna i poželina radi razmene iskustva i

5. 2. 3. 5. Uslovi rada

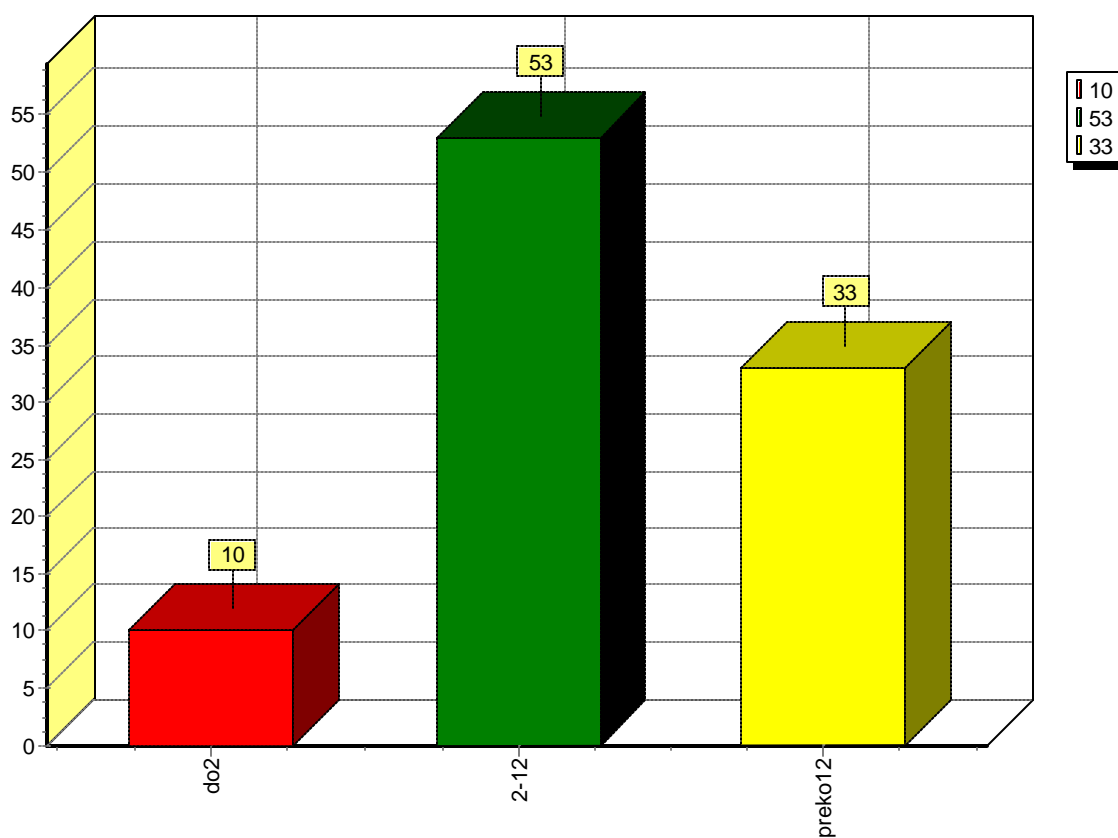

Na pitanje kakvi su im uslovi za rad i šta je, po njihovom mišljenju, trenutno, najpotrebnije kako bi se situacija poboljšala, sudije su dale sledece odgovore:

1. Povecanje i unapredenje radnog prostora - 98.
2. Bolja tehnicka opremljenost - 127.
3. Kvalitetniji strucni kadar i nova radna mesta – 43.
4. Strucna literatura - 80.
5. Obezbedenje -50.
6. Češci strucni seminari – 37.
7. Smanjenje radne norme - 7.
8. Bez odgovora - 58.

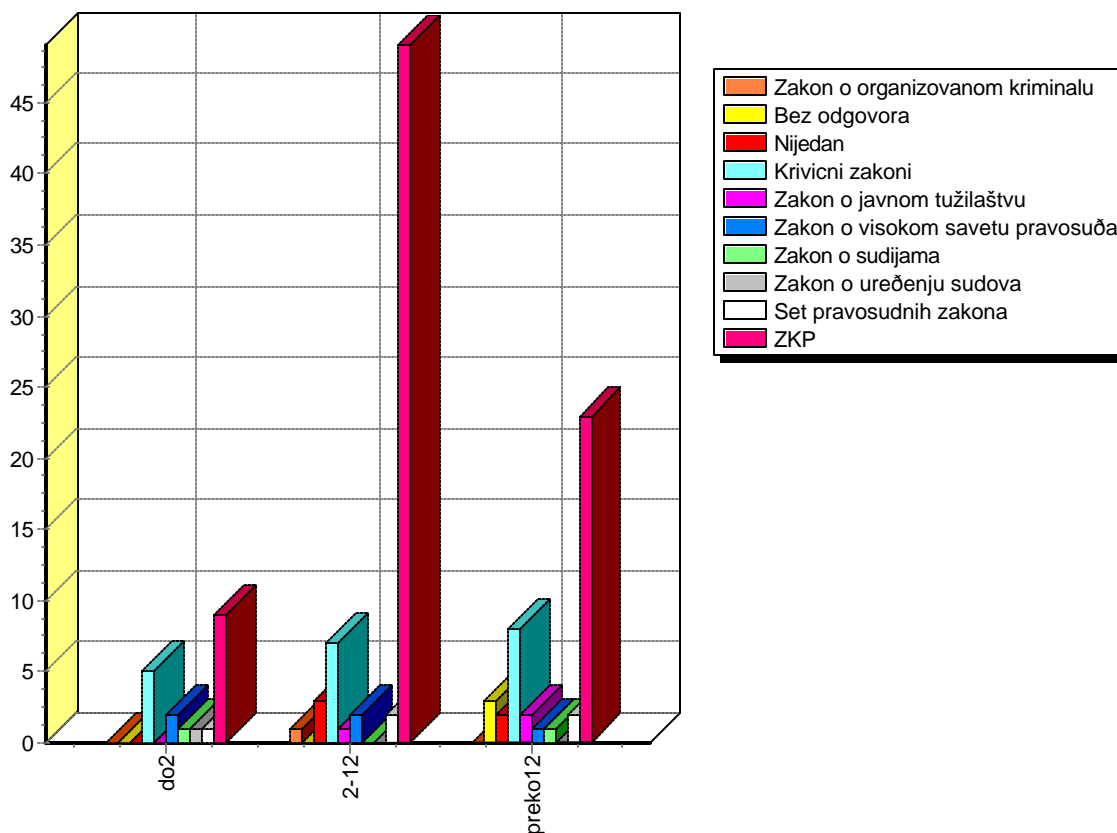
5. 2. 4. Poglavlje B – JAVNI TUŽIOCI

5. 2. 4. 1. Profesionalni rad

Grafikon prikazuje osnovnu strukturu tužioca koji su ispunili upitnik, a vezano za godine radnog iskustva koje imaju, kao i broj tužioca koji su dali odgovore (96). Možemo da primetimo da tužioc koji su ispunili upitnik uglavnom rade između 2 i 12 godina.

5. 2. 4. 2. Stav javnih tužilaca prema zakonodavnim izmenama

Vecina tužilaca koji su odgovorili na upitnik (81), smatraju da je novi Zakonik o krivicnom poistupku uneo dobra zakonska rešenja i poboljšanja u njihovom radu. 20 njih smatra da su izmene u oba krivicna zakona (KZ SRJ i KZRS) takode poboljšala njihov rad.

16 tužilaca smatra da je prvobitni set pravosudnih zakona (iz novembra 2001.), bio dobro rešenje za pravosude.

Veoma mali broj tužilaca misli da se nijedan novi zakon, odnosno izmena zakona, od oktobra 2000. do danas, ne može izdvojiti kao znacajna, s obzirom na kratak period primene ovih zakona u praksi.

Zakonik o krivičnom postupku

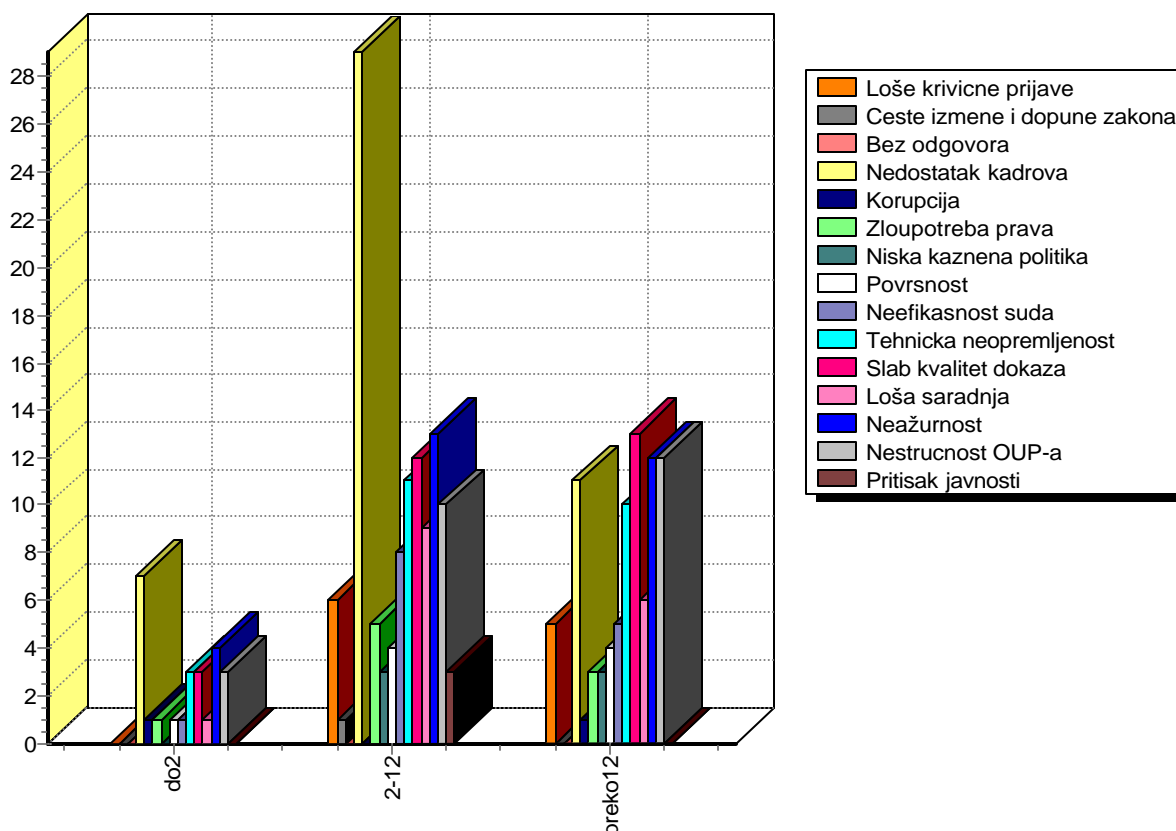
Kao dobra zakonska rešenja unutar ZKP-a, tužioci su naveli:

- Efikasnost krivičnog postupka.
- Vodeca uloga državnog tužioca.
- Član 71. koji reguliše obaveznu odbranu.
- Članovi 96.-109. koji se odnose na saslušanje svedoka.
- Član 226. stav 9. koji određuje da će organi unutrašnjih poslova saslušati osumnjicenog, ako osumnjiceni u prisustvu advokata pristane da da iskaz. Zapisnik o ovom saslušanju se može koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.
- Član 327. koji reguliše priznanje okrivljenog na glavnom pretresu, kao dokazno sredstvo.
- Glava XXVI koja reguliše skraceni postupak.
- Glava XXVII kojom su regulisani postupci za izricanje krivičnih sankcija bez glavnog pretresa, posebno član 449. koji se odnosi na postupak za kažnjavanje pre glavnog pretresa.
- Član 455. koji se odnosi na kažnjavanje i izricanje uslovne osude od strane istražnog sudije.

Kao rešenja koja im otežavaju rad, vezano za ZKP, tužioci su naveli:

- Nova, vodeca uloga državnog tužioca bez adekvatne opremljenosti;
- U zakonu nije jasno određena odgovornost, odnosno nije predviđena nikakva sankcija za državne organe i organe unutrašnjih poslova, ukoliko oni ne postupe po nalogu tužioca i u određenom roku, ili postupe na neprofesionalan i nestručan način.
- Nejasan je i nepotpun stav zakonodavca, a u odnosu na nacelo oportuniteta.
- Odredbe koje se odnose na pritvor i određuju rokove za pritvor.
- Član 75. stav 2. koji ovlašćuje branioca da sa osumnjicenim koji je lišen slobode, i pre nego što je saslušan, obavi poverljiv razgovor, kao i sa okrivljenim koji se nalazi u pritvoru. Kontrola njihovog razgovora dopuštena je samo posmatranjem, ali ne i slušanjem.
Tužioci su ukazali na to da im ovakvo rešenje otežava rad, jer vodi ka tome da osumnjiceni ili okrivljeni direktno izbegavaju krivičnu odgovornost, nakon konsultacije sa advokatom.
- Član 236. po kome državni tužilac može da odloži krivično gonjenje za krivična dela za koja je predviđena novcana kazna ili kazna zatvora do tri godine, ako osumnjiceni prihvati jednu ili više mera koje su propisane Zakonikom.
U odnosu na ovo zakonsko rešenje, tužioci su naglasili da ne postoji jasno objašnjenje u kojoj formi i na koji način treba regulisati odlaganje.
- Član 246. kojim se reguliše da u toku istrage istražni sudija ne može da poveri istražnu radnju saslušanje okrivljenog, zamoljenom istražnom sudiji, na cijem području treba preduzeti ostale istražne radnje.

5. 2. 4. 3. Najvažniji problemi u radu

- Vecina tužilaca odgovorilo je da su problemi sa kojima se susrecu u radu prouzrokovani nestrucnim radom organa koji ucestvuju u predkrivicnom postupku. Krivicne prijave koje primaju od organa unutrašnjih poslova su veoma loše, nepotpune, nestrucno sacinjene. Kvalitet dokaza je veoma slab, a saradnja je uglavnom formalna. Organi unutrašnjih poslova ne znaju tacno u kojim granicama se krecu njihova ovlašćenja i gde prestaju.

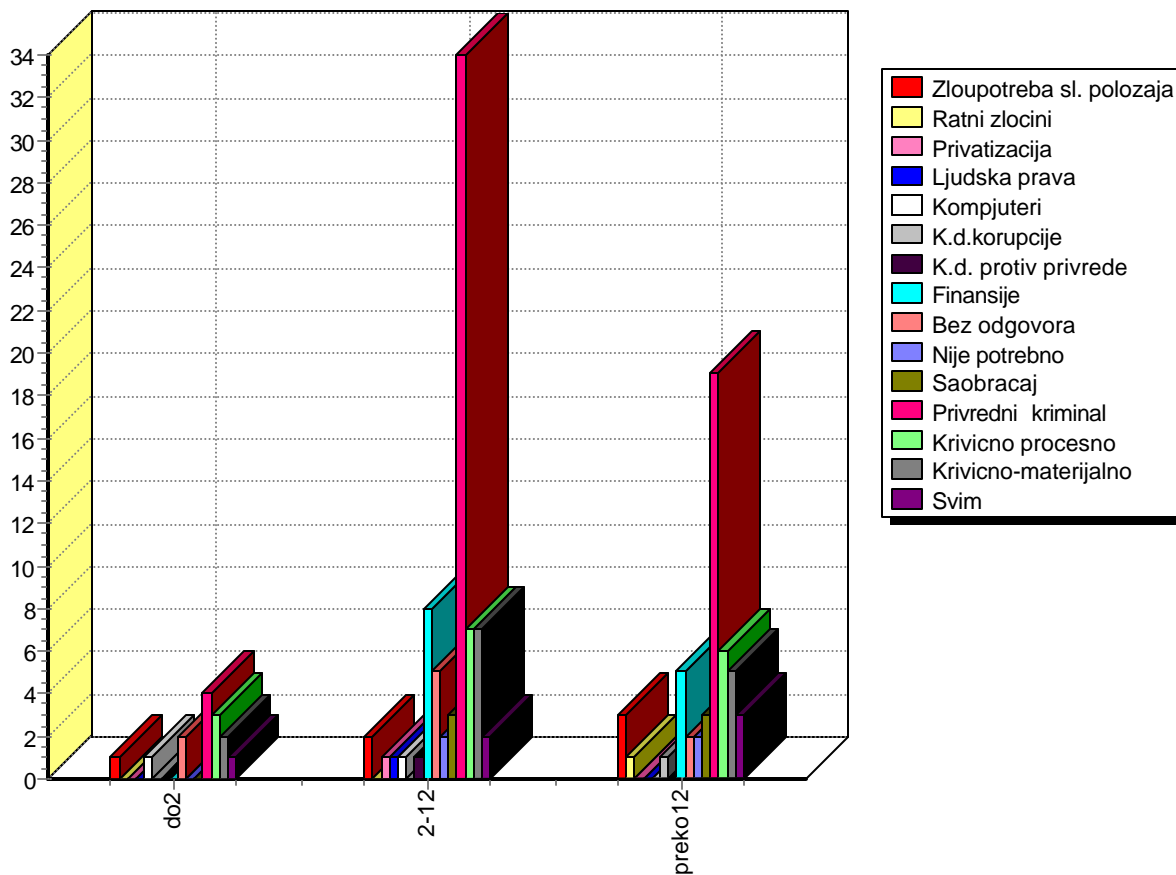
Pored navedenog, veoma loša tehnicka opremljenost doprinosi neefikasnosti u radu.

Suprotno, bilo je i odgovora da je saradnja sa policijom dosta dobra.

Nekoliko odgovora, vezanih za probleme, odnosio se na neprofesionalan i površan rad istražnih sudija (istražne sudije, na zahtev tužioca ne određuju pritvor, uprkos cinjenici da postoji osnov za određivanje istog; ovlašćenje za vršenje uvidaja prenose na policiju, cak i u slucaju kada je u pitanju krivicno delo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju od 5 godina i više).
- Tužiocima su naglasili da se zloupotreba prava od strane okrivljenih i njihovih branioca, kao i nizak nivo profesionalnosti i strucnog znanja i korumpiranost veštaka koji ucestvuju u postupku, veoma negativno odražava na njihov rad.
- Takode, veliki problem u njihovom radu uzrokovan je tehnickom neopremljenošću i malim brojem vozila koja su im potrebna radi vršenja uvidaja.
- Nova uloga državnog tužioca - rukovođenje pretkrivicnim postupkom, obimnost aktivnosti vezano za njihovo prisustvo uvidajima, sudenjima, njihove svakodnevne obaveze kao i procesuiranje velikog broja predmeta, zahtevaju veci broj državnih tužilaca i njihovih zamenika.

5. Ostali problemi vezani su za nedostatak zaposlenih koji im asistiraju u radu, poput zapisnicara i obezbedenja. Istovremeno, nedostatak radnog prostora je takode jedan od cinilaca koji su tužiocci istakli kao problem.

5. 2. 4. 4. Edukacija

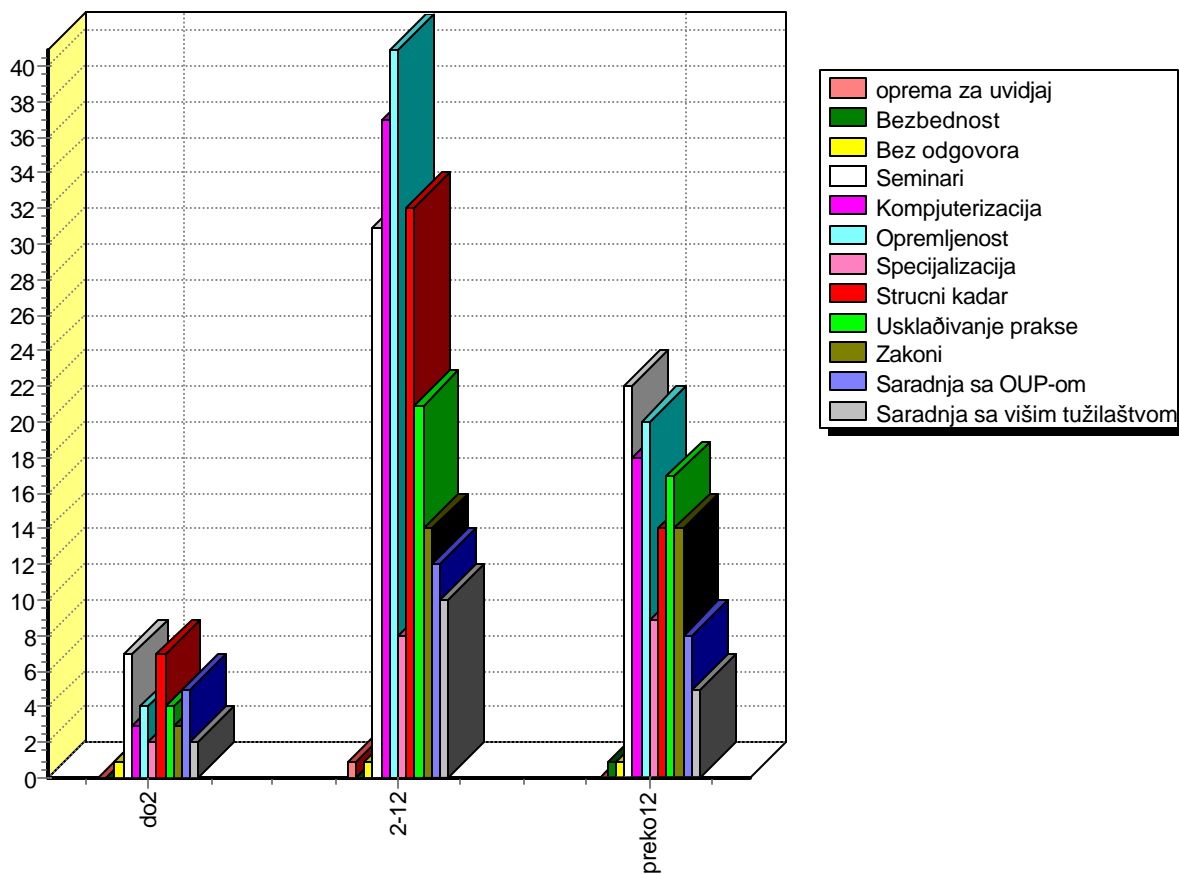
U prethodne dve godine, skoro 1/3 ispitanih tužilaca nije pohađala nijedan stručni seminar. U navedenom periodu, preostalih 2/3 tužilaca, bili su prisutni, u proseku, na 2 seminara.

40 tužilaca smatra da su im seminari, na kojima su učestvovali, pomogli u praksi, jer su imali priliku da sa kolegama iz drugih tužilaštava razmene mišljenja i iskustva, kao i da usklade međusobne stavove vezane za problematična pravna pitanja.

Međutim, bilo je 9 negativnih odgovora na prethodno pitanje. 18 tužilaca je odgovorilo da su im seminari delimično koristili u praksi.

U odnosu na poželjne oblasti strucnog usavršavanja, tužioci su istakli sledece: privredni kriminal, krivичno procesno pravo i oba krivичna zakona, organizovani kriminal, ratni zlocini, krivичno delo protiv privrede, krivичno delo protiv službene dužnosti, oblast ekonomije i finansija, ljudska prava i med

5.2.4.5. Uslovi rada

Grafikon pokazuje odgovore tužioca na pitanje na koji način, po njihovom mišljenju, bi se poboljšali uslovi za rad:

- Poboljšanjem saradnje sa višim tužilaštvima -17.
- Bolja saradnja sa OUP-om - 25.
- Izmenom zakona -31.
- Usklađivanjem strucnih stavova –42.
- Prijemom novih kadrova -53.
- Specijalizacijom u određenim oblastima –19.

- Poboľšanjem tehnicke opremljenosti -65.
- Kompjuterizacijom -58.
- Strucnim seminarima – 60.

6. Aneksi

Aneks I: Tekst odluke o obrazovanju Saveta za reformu pravosuda

Na osnovu clana 26. stav 2. Zakona o Vladi Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 5/91 i 45/93),

Vlada Republike Srbije donosi

Odluku o obrazovanju Saveta za reformu pravosuda

Odluka je objavljena u "Službenom glasniku RS", br. 3/2002 od 28.1.2002. godine.

1. Ovom odlukom obrazuje se Savet za reformu pravosuda, kao strucno savetodavno telo Vlade Republike Srbije.

2. Zadaci Saveta su:

- analiza stanja u pravosudu sagledavanjem personalnih, materijalnih i prostornih uslova za rad sudova i predlaganje mera za rešavanje uocenih problema;
- odredivanje prioriternih ciljeva i aktivnosti za njihovo ostvarivanje;
- izrada projekata kojima se unapreduje i modernizuje funkcionisanje pravosuda;
- predlaganje vidova strucnog usavršavanja nosilaca pravosudnih funkcija;
- procena finansijskih sredstava potrebnih za uspešno funkcionisanje pravosuda;
- saradnja sa medijima povodom pitanja koja su od znacaja za pravosude;
- iniciranje donošenja i izmena propisa u oblasti pravosuda;
- saradnja sa medunarodnim agencijama za razvoj i udruženjima gradana u oblasti pravosuda.

3. U Savet se imenuju:

- za predsednika:

dr Vladan Batic, ministar pravde i lokalne samouprave,

- za clanove:

1) Rajna Andric, predsednik Advokatske komore Srbije,

2) dr Slobodan Vucetic, sudija Ustavnog suda Srbije,

3) prof. dr Momcilo Grubac, sudija Saveznog ustavnog suda,

4) dr Zoran Ivoševic, zamenik predsednika Vrhovnog suda Srbije,

5) Leposava Karamarkovic, predsednik Vrhovnog suda Srbije,

6) prof. dr Gašo Kneževic, ministar prosvete i sporta,

7) dr Tamaš Korhec, pokrajinski sekretar za prava nacionalnih manjina, upravu i propise,

8) prof. dr Vladan Milic, dekan Pravnog fakulteta u Beogradu,

9) prof. dr Vesna Rakic-Vodinelic, direktor Instituta za uporedno pravo,

10) Dušan Simic, predsednik Udruženja tužilaca Srbije,

11) Siniš Simic, republički javni tužilac,

12) Sead Spahovic, republički javni pravobranilac,

13) Omer HadžiomeroVIC, predsednik Upravnog odbora Društva sudija Srbije, i

14) prof. dr Dragor Hiber, predsednik Odbora za pravosuda i upravu Narodne skupštine Republike Srbije,

4. U radu Saveta ucestvuju:
- (1) Chris Karphammer, savetnik za pravosude Misija OEBS-a,
  - (2) John Philips, koordinator Programa za vladavinu prava ABACELLI,
  - (3) dr Nada Cuk, politicko-pravni savetnik u Savetu Evrope,
  - (4) Nikolas Marcoux direktor Programa evropske agencije za rekonstrukciju,
  - (5) Thomas Kerscher, predstavnik Programa za razvoj Ujedinjenih nacija, i
  - (6) Sonja Liht, direktor Fonda za otvoreno društvo.
5. Savet u svom radu saraduje sa republickim organima i organizacijama.
6. Savet može da traži od državnih organa obaveštenja koja su mu potrebna za izradu projekata.
7. U svom radu Savet može da angažuje strucne, profesionalne i druge organizacije.
8. Strucne i administrativno-tehnicke poslove za potrebe Saveta obavlja Ministarstvo pravde i lokalne samouprave.
9. Ovu odluku objaviti u "Službenom glasniku Republike Srbije".
- 05 broj 119-675/2002
- U Beogradu, 24. januara 2002. godine

Vlada Republike Srbije

Potpredsednik,
Dušan Mihajlovic, s.r.

Aneks II: Projekat: Strategija reforme pravosuda u Srbiji - Odlomak

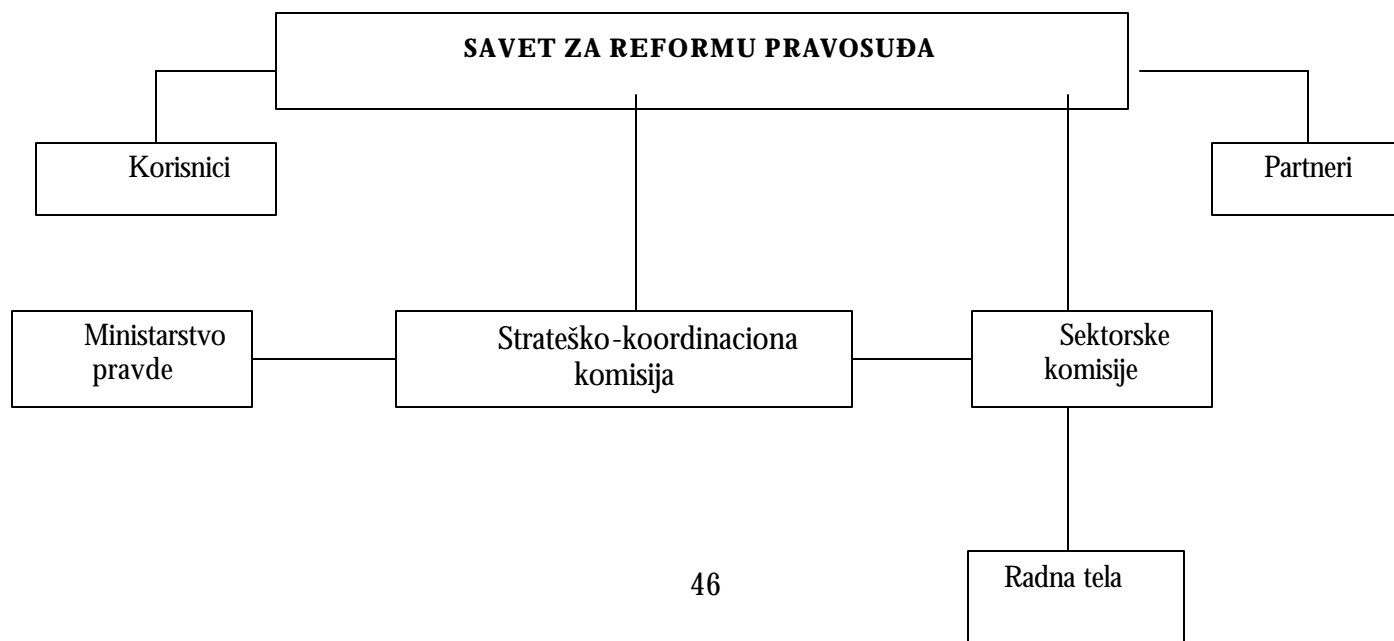
Nosilac projekta: Saet za reformu pravosuda Vlade Srbije (SRP)

Izvršni organi: Ministarstvo pravde Republike Srbije (MP), Strateško-koordinaciona komisija Saveta za reformu pravosuda (SKK), Sektorske komisije Saveta za reformu pravosuda (SK)

Radna tela (RT): Ekspertske grupe, fakulteti, instituti, nevladine prganizacije, strucni konsultanti, Pravosudni centar

Partneri (P): Donatorska grupa

Korisnici (K): Pravosudni organi, Ministarstvo pravde, mediji, nevladine organizacije, gradani

ABSTRAKT OSNOVA STRATEGIJE

ZADACI	AKTIVNOSTI	SUBJEKTI	ROKOVI
Izrada projekta strategije reforme	Izrada projekta, formiranje organizacije, projektovanje metodologije	Savet za reformu pravosuda o Komisija saveta	kraj septembra 2002. godine
Ustavno pravo	Izrada predloga ustavnih odredaba o nacelima i organizaciji pravosuda i ustavnom sudstvu	Sektorska komisija i radna tela	Kraj novembra 2002. godine
Organizaciono pravo	Legislativna reforma, reforma sudska uprave, reforma pravosudne uprave, poboljšanje materijalno-tehnickih uslova pravosudnih organa, predlog promena nacina finansiranja sudova i drugih pravosudnih organa	Sektorska komisija i radna tela	Sredina – 2003. godine
Procesno pravo	Izrada nacrtu procesnih zakona i odgovarajucih podzakonskih akata	Sektorska komisija i radna tela	Kraj 2003. godine
Pravosudne profesije	Uvođenje novih i unapređivanje postojećih pravosudnih profesija putem zakonske i druge regulative, obuka i usavršavanje za pojedine pravosudne profesije, kodifikacija profesionalne etike	Savet za reformu pravosuda, Sektorska komisija, radna tela i Ministarstvo pravde	Kraj 2003. godine
Odnos pravosuda i gradana	Unapređivanje stanja ljudskih prava (narocito implemetacija clanova 5. i 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima), podizanje pravne svesti gradana, besplatna pravna pomoc za ugrozene kategorije gradana, standardizovanje izgleda zgrade suda i nosliaca pravosudnih funkcija	Savet za reformu pravosuda, Ministarstvo pravde, sektorska komisija i radna tela	Septembar 2003. godine

---

IZRAZI ZAHVALNOSTI

Odeljenje za vladavinu prava i ljudska prava Misije OEBS-a pri Srbiji i Crnoj Gori, izražava svoju zahvalnost svim sudijama i javnim tužiocima na njihovoj svesrdnoj podršci prilikom pripreme ovog izveštaja. Takde, Misija OEBS-a želi da se zahvali Ministarstvu pravde Republike Srbije, Vrhovnom sudu Srbije, Republickom javnum tužilaštvu, Pravosudnom centru, kao i drugim međunarodnim i domacim organizacijama na njihovom znacajnom doprinosu pripremi ovog izveštaja.